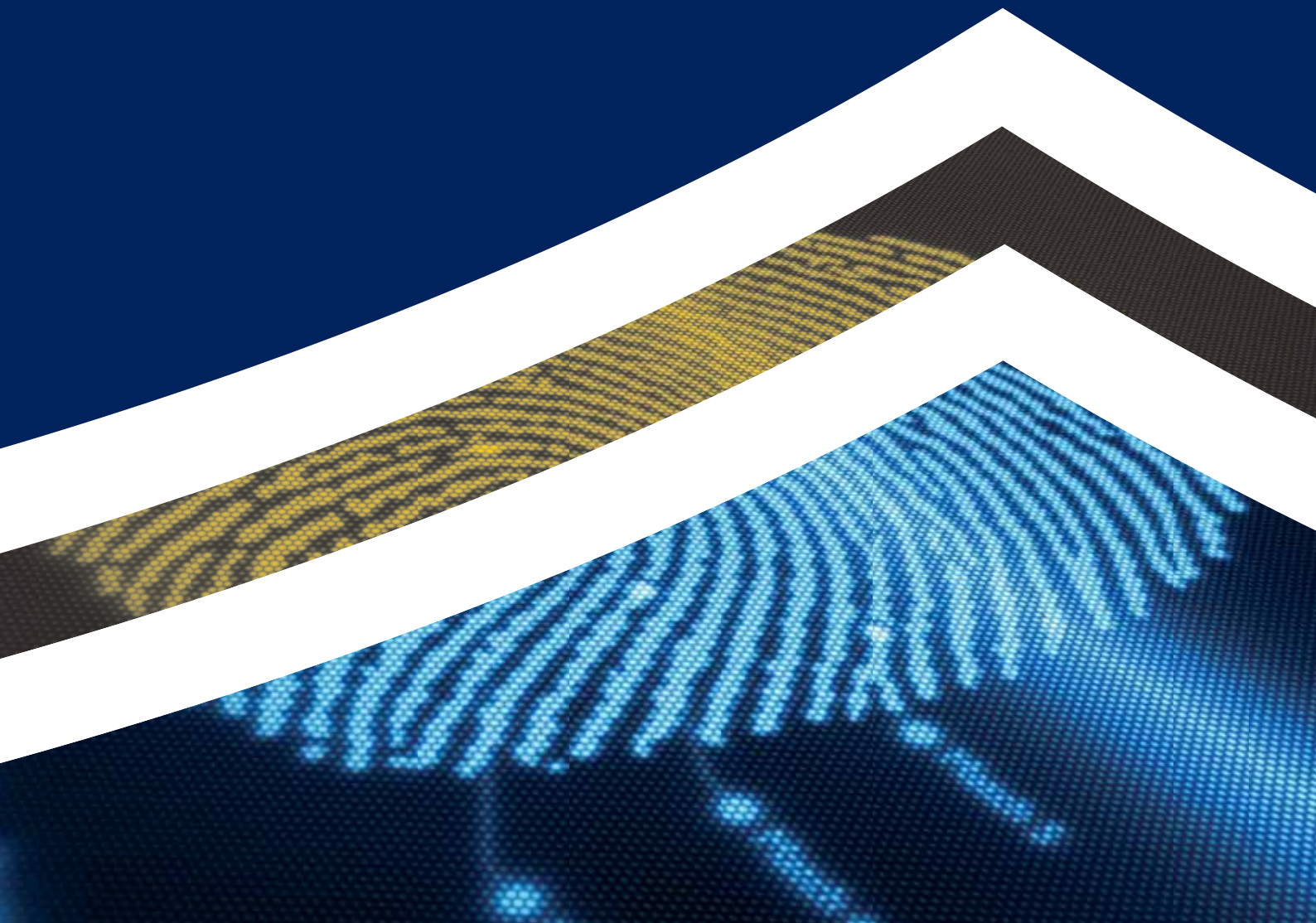
EUROPOL

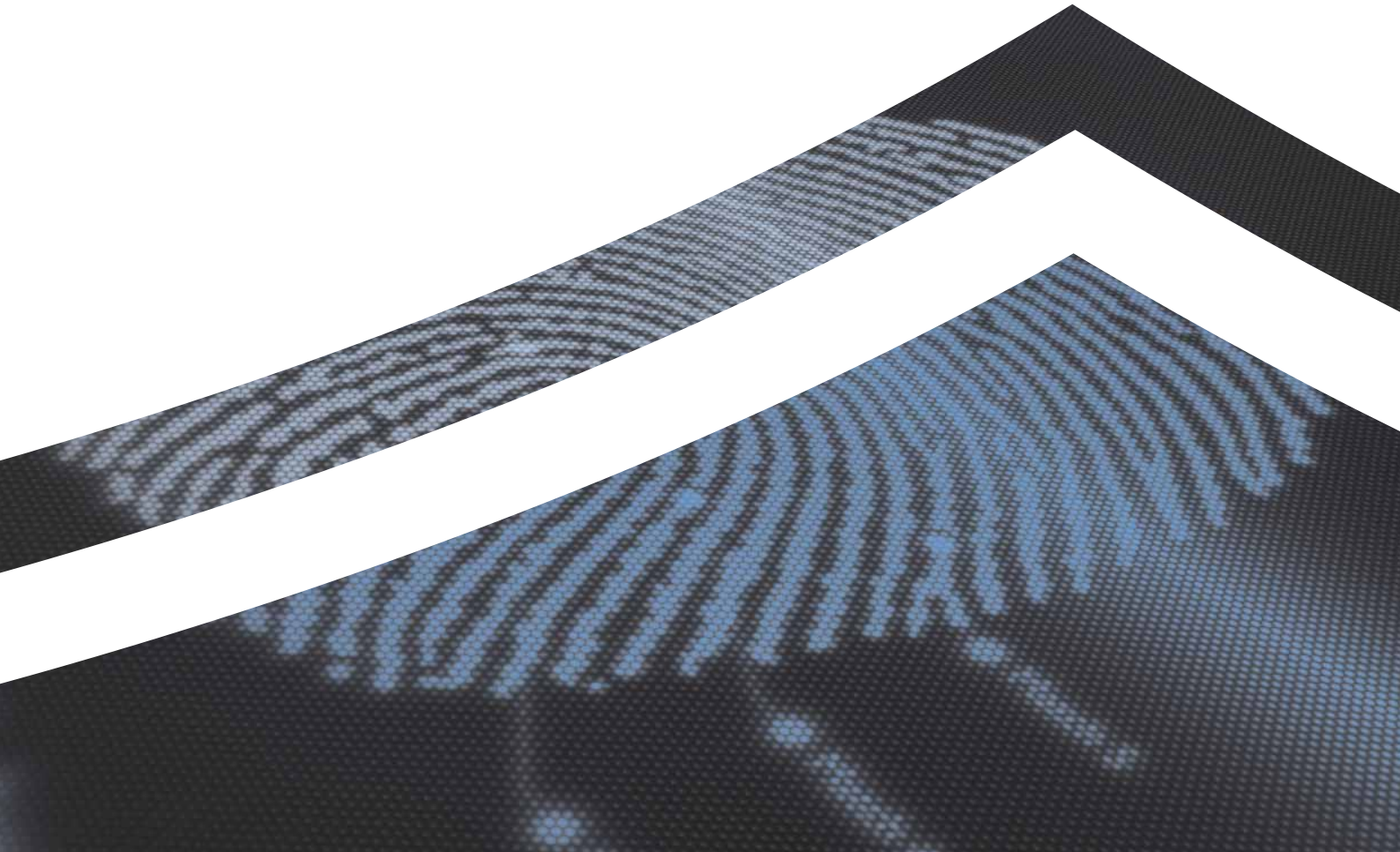
PREHĽAD O EUROPOLE

Všeobecná správa o činnosti Europolu

PREHĽAD O EUROPOLE

Všeobecná správa o činnosti Europolu

© Európsky policajný úrad, 2011

Táto správa sa vzťahuje na obdobie od 1. januára do 31. decembra 2010.

Všetky práva vyhradené. Reprodukcia v akejkoľvek forme alebo akýmikoľvek prostriedkami je možná len s predchádzajúcim súhlasom Europolu.

Editor: Agnieszka Biegaj

Fotografia na obálke: Fotolia

Osobitné poďakovanie za príspevky patrí všetkým fotografom, orgánom presadzovania práva členských štátov EÚ a styčným úradom Europolu

OBSAH

Predslov 5

1. O Europole 7
   1.1. Poslanie, priority a vízia 7
   1.2. Zdroje 8

2. Ako Europol funguje 9
   2.1. Sieť styčných pracovníkov Europolu 10
   2.2. Zabezpečená komunikačná infraštruktúra 10
   2.3. Informačný systém Europolu 11
   2.4. Sieťová aplikácia na zabezpečenú výmenu informácií 12
   2.5. Analytický systém 14
   2.6. Stredisko EÚ odborných poznatkov v oblasti presadzovania práva 20
   2.7. Ochrana údajov 22

3. Operatívne činnosti Europolu 25
   3.1. Terorizmus 27
   3.2. Drogy 30
   3.3. Obchodovanie s ľuďmi 33
   3.4. Sexuálne zneužívanie detí 36
   3.5. Organizované nelegálne prisťahovalectvo 39
   3.6. Falšovanie eura 41
   3.7. Podvody týkajúce sa platobných kariet 44
   3.8. Trestná činnosť s využitím špičkovej technológie 47
   3.9. Trestná činnosť v oblasti práv duševného vlastníctva 49
   3.10. Podvody v EÚ s DPH 51
   3.11. Legalizácia príjmov z trestnej činnosti 52

4. Dosah Europolu 55
   4.1. Orgány presadzovania práva v členských štátoch EÚ 55
   4.2. Externá spolupráca Europolu 56

5. Ďalší pokrok 59
   5.1. Stratégia a ciele 59
   5.2. Pohľad do budúcnosti 59

Predslov

Vitajte pri čítaní *Prehľadu o Europole – Všeobecnej správy o činnosti Europolu,* v ktorej sa uvádza prehľad činnosti Europolu v roku 2010.

Cieľom tejto publikácie je ozrejmiť príspevok Europolu v boji proti závažnej trestnej činnosti a terorizmu v Európe a zároveň tým splniť povinnosť predložiť výročnú všeobecnú správu o činnosti v súlade s článkom 37 ods. 10 písm. c) rozhodnutia Rady o Europole. *Prehľad o Europole – Všeobecná správa o činnosti Europolu* sa predkladá Rade Európskej únie na schválenie a Rada ju postúpi na informáciu Európskemu parlamentu. Okrem toho šírenie publikácie *Prehľad o Europole* medzi širokou verejnosťou, k čomu prispieva aj jej prerokovanie v Európskom parlamente, napomáha zvyšovať transparentnosť činnosti Europolu.

Zavŕšením roku 2010 Europol dokončil svoj prvý rok ako plnohodnotná agentúra EÚ a pokračoval vo svojom poslaní, ktorým je podporovať orgány EÚ pre presadzovanie práva pri predchádzaní všetkým formám závažnej medzinárodnej trestnej činnosti a terorizmu a boji proti nim. V roku 2010 bola prijatá stratégia vnútornej bezpečnosti Európskej únie. Europol sa aktívne podieľal na príprave tejto stratégie a je odhodlaný prispieť k jej úspešnej realizácii.

V stratégii vnútornej bezpečnosti EÚ sa predpokladá, že Európsky policajný úrad bude zohrávať ústrednú úlohu. Europolu to poskytne možnosť lepšie vykonávať svoj mandát, ktorý spočíva v poskytovaní operatívnej podpory v boji proti organizovanej trestnej činnosti a terorizmu. Ústredným prvkom stratégie je myšlienka schváleného európskeho modelu bezpečnosti založeného na policajnej práci vychádzajúcej zo spravodajských informácií. Pomôže to pri stanovovaní spoločných priorít EÚ a prispeje k lepšiemu porozumeniu hrozieb vnútornej bezpečnosti EÚ. Policajná práca vychádzajúca zo spravodajských informácií je hlavným a základným konceptom všetkých aktivít Europolu v oblasti strategického hodnotenia. Rada už rozhodla o rámci nového cyklu politík EÚ, čím sa ciele stratégie dostávajú do praktickej roviny.

V roku 2010 v nadväznosti na dohodu medzi EÚ a USA o programe na sledovanie financovania terorizmu (TFTP), ktorá nadobudla platnosť 1. augusta 2010, sa rozhodujúca úloha priznala Europolu ako orgánu zodpovednému za overovanie žiadostí USA adresovaných stanoveným poskytovateľom finančných správ v rámci Európskej únie. Cieľom tejto novej spolupráce medzi USA a EÚ je identifikovať, sledovať a stíhať financovanie terorizmu.

Nadchádzajúci rok bude pre Europol rovnako dynamický. K našim najdôležitejším prioritám bude patriť zavedenie zdokonaleného programu európskeho modelu spravodajstva o trestnej činnosti, ktoré sa začne uverejnením ďalšieho hodnotenia hrozieb organizovanej trestnej činnosti v EÚ (OCTA) v máji 2011 a formulovaním priorít v oblasti organizovanej trestnej činnosti Radou EÚ. Začneme tiež s prepracúvaním nášho strategického hodnotenia tak, aby zahŕňalo koncept hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti, ktoré sa začne po prvýkrát v roku 2013.

Europol v posledných rokoch zvýšil dynamiku svojho rozvoja a správna rada Europolu úzko spolupracuje s Európskou komisiou pri uskutočňovaní komplexného a nezávislého hodnotenia činnosti agentúry v rámci jej nového právneho režimu.

Hlavnou činnosťou a najdôležitejšou úlohou Europolu naďalej zostáva rozkladanie medzinárodných zločineckých a teroristických sietí. Europol bude v rámci reakcie na riešenie týchto hrozieb naďalej podporovať členské štáty pri ich vyšetrovaniach, operatívnych činnostiach a projektoch.

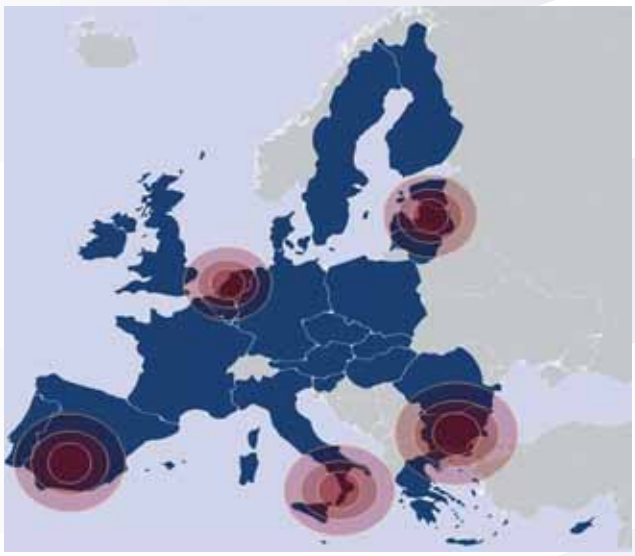
Rob Wainwright
riaditeľ Europolu

1. O Europole

1.1. Poslanie, priority a vízia

Úlohou Europolu ako agentúry pre presadzovanie práva Európskej únie je podporovať členské štáty pri predchádzaní všetkým formám závažnej medzinárodnej trestnej činnosti a terorizmu a v boji proti nim. Jeho úlohou je prispieť k bezpečnejšej Európe pre úžitok všetkých občanov EÚ podporovaním orgánov EÚ pre presadzovanie práva prostredníctvom výmeny a analýzy spravodajských informácií o trestnej činnosti.

Veľké zločinecké a teroristické siete sú významnou hrozbou pre vnútornú bezpečnosť EÚ a bezpečnosť a životy jej obyvateľov. Najväčšie bezpečnostné hrozby predstavujú terorizmus, medzinárodný obchod s drogami, obchodovanie s ľuďmi, falšovanie eura a platobných kariet, podvody, korupcia a legalizácia príjmov z trestnej činnosti, ako aj ďalšie aktivity spojené s prítomnosťou skupín organizovanej trestnej činnosti v rámci hospodárstva. Rastie aj nové nebezpečenstvo v podobe počítačovej kriminality, podvodov s DPH a iných sofistikovaných trestných činov, pri ktorých sa zneužívajú moderné technológie a slobody, ktoré ponúka vnútorný trh EÚ. Všetky tieto oblasti Rada ministrov Európskej únie vyhlásila za prioritné oblasti.

Centrá trestnej činnosti, ako sú definované v hodnotení hrozieb organizovanej trestnej činnosti EÚ

Europol, posilnený prostredníctvom reformy svojho mandátu a spôsobilostí v roku 2010, je priekopníkom v oblasti nových reakcií na tieto nebezpečenstvá.

Víziou Europolu je prispieť k väčšej bezpečnosti v Európe poskytovaním najlepšej možnej podpory orgánom presadzovania práva v členských štátoch. Tento cieľ dosiahne tým, že Európskej únii bude poskytovať rad jedinečných operatívnych služieb a že sa bude rozvíjať ako:

- hlavné stredisko podpory pre operácie v oblasti presadzovania práva;
- hlavná centrála informácií o trestnej činnosti a
- hlavné stredisko odborných poznatkov v oblasti presadzovania práva.

V roku 2010 bola prijatá stratégia vnútornej bezpečnosti EÚ, ktorá je zásadným dokumentom formujúcim dlhodobú politiku EÚ v oblasti presadzovania práva. Stratégia vnútornej bezpečnosti mapuje rôzne aspekty európskej vnútornej bezpečnostnej politiky a uvádza strategické usmernenia pre činnosť. Stratégia bola doplnená oznámením Európskej komisie ([1]) s cieľom podporiť vykonávanie tejto stratégie. Identifikuje sa v ňom päť cieľov v oblasti bezpečnosti. Mandát Europolu sa v značnej miere vzťahuje na tri z nich, a to rozloženie zločineckých sietí, predchádzanie terorizmu a bezpečnosť v kybernetickom priestore. Konkrétne kroky na splnenie týchto cieľov, ktoré navrhla Komisia, skutočne vychádzajú z osvedčených oblastí odborných poznatkov Europolu.

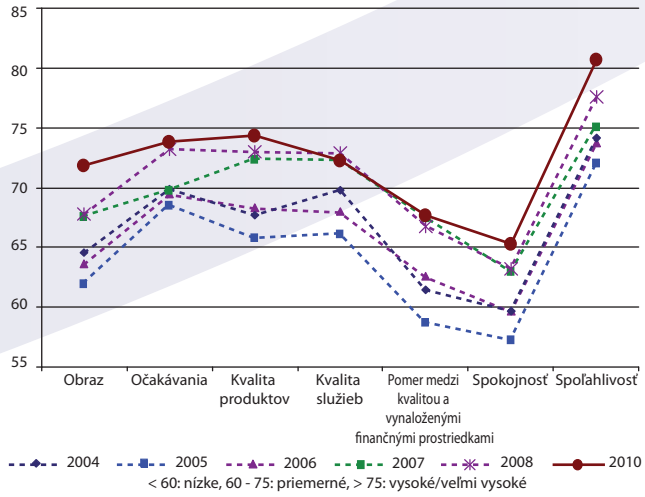
Tieto dva dokumenty umožňujú Europolu zohrávať dôležitú úlohu pri ich realizácii a poskytujú mu významné príležitosti na ďalší rozvoj v najbližších rokoch. Tieto dokumenty zahŕňajú policajnú prácu vychádzajúcu zo spravodajských informácií ako jeden z hlavných konceptov. Okrem toho v stratégii sa správne identifikuje úloha Europolu tým, že sa v nej uvádza, že jeho hlavným cieľom je zhromažďovanie a výmena informácií a umožnenie spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva v ich boji proti organizovanému zločinu a terorizmu. Zdôrazňuje sa

([1]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade „Stratégia vnútornej bezpečnosti EÚ: päť krokov k bezpečnejšej Európe“, KOM(2010) 673 v konečnom znení.

aj úloha Europolu ako poskytovateľa pravidelných hodnotení hrozieb.

V roku 2010 uskutočnil externý poskytovateľ EPSI Rating internetový prieskum užívateľskej spokojnosti. Z výsledkov prieskumu vyplynuli rastúce úrovne spokojnosti s Europolom. Hodnotenia zaznamenané v každej oblasti okrem jednej boli najvyššie od zavedenia užívateľského prieskumu Europolu v roku 2002. Všetkých 57 produktov Europolu získalo pozitívne hodnotenie.

Ako Europol vnímajú jeho klienti

Zdroj: Prieskum medzi klientmi Europolu 2010

1.2. Zdroje

Europol využíva svoje jedinečné schopnosti v oblasti informácií a odborné znalosti 698 zamestnancov vrátane 100 analytikov na identifikovanie a sledovanie najnebezpečnejších zločineckých a teroristických sietí v Európe. Orgány pre presadzovanie práva zastúpené v Europole 129 styčnými pracovníkmi Europolu, ktorí sú v spojení s operačným strediskom s nepretržitou prevádzkou a vysokou úrovňou zabezpečenia a s jeho zabezpečenými databázami, boli úspešné pri rozložení mnohých zločineckých a teroristických sietí, zatknutí tisícov nebezpečných zločincov, získaní späť miliónov eur a záchrane stoviek obetí trestnej činnosti vrátane detí, ktoré boli predmetom obchodovania.

Základné údaje o Europole (2010)

- *Ústredie:* Haag, Holandsko
- *Zamestnanci:* 698 zamestnancov v sídle Europolu vrátane 129 styčných pracovníkov Europolu
- *Rozpočet:* 92,8 milióna EUR
- *Poskytovanie služieb pre:* 27 členských štátov EÚ, 500 miliónov občanov EÚ
- *Poskytovanie podpory:* 12 000 cezhraničných vyšetrovaní v oblasti presadzovania práva

V roku 2010 sa Europol stal agentúrou EÚ a od tej doby je financovaný z rozpočtu EÚ. Na zostavovaní rozpočtu Europolu sa podieľajú všetky tieto orgány – správna rada Europolu, Európska komisia, Rada Európskej únie a Európsky parlament. Spočiatku bol rozpočet Europolu na rok 2010 vo výške 80,1 milióna EUR. Na uľahčenie prechodu na formu agentúry boli prenesené rozpočtové prostriedky z rokov 2009 až 2010 zahrnuté do rozpočtu na rok 2010. Okrem toho sa do rozpočtu pridali granty z Komisie a niektoré ďalšie príjmy. Dodatočná suma predstavovala takmer 12,7 milióna EUR, na základe čoho sa celkový opravný rozpočet na rok 2010 zvýšil na 92,8 milióna EUR.

2. Ako Europol funguje

© Fabiana Scarazzato

Medzinárodné zločinecké a teroristické skupiny pôsobia po celom svete, pričom využívajú najnovšie technológie. Na zabezpečenie účinnej a koordinovanej reakcie Europol musí byť rovnako flexibilný a inovatívny a je potrebné, aby používal moderné metódy a nástroje. Europol udržiava najmodernejšie databázy a komunikačné kanály, ktoré ponúkajú rýchle a bezpečné zariadenia na uchovávanie, vyhľadávanie, vizualizáciu, analýzu a spájanie najdôležitejších informácií. Zhromažďovanie, analýza a šírenie týchto informácií zahŕňa výmenu veľkého množstva osobných údajov. Pri plnení týchto úloh Europol dodržiava najprísnejšie normy ochrany a zabezpečenia údajov.

Všetky databázy a služby Europolu sú dostupné 24 hodín denne a sedem dní v týždni. Na žiadosť členského štátu vysielame tiež odborníkov a sprístupňujeme naše služby prostredníctvom mobilnej kancelárie, ktorá dokáže vykonávať operatívnu činnosť na mieste.

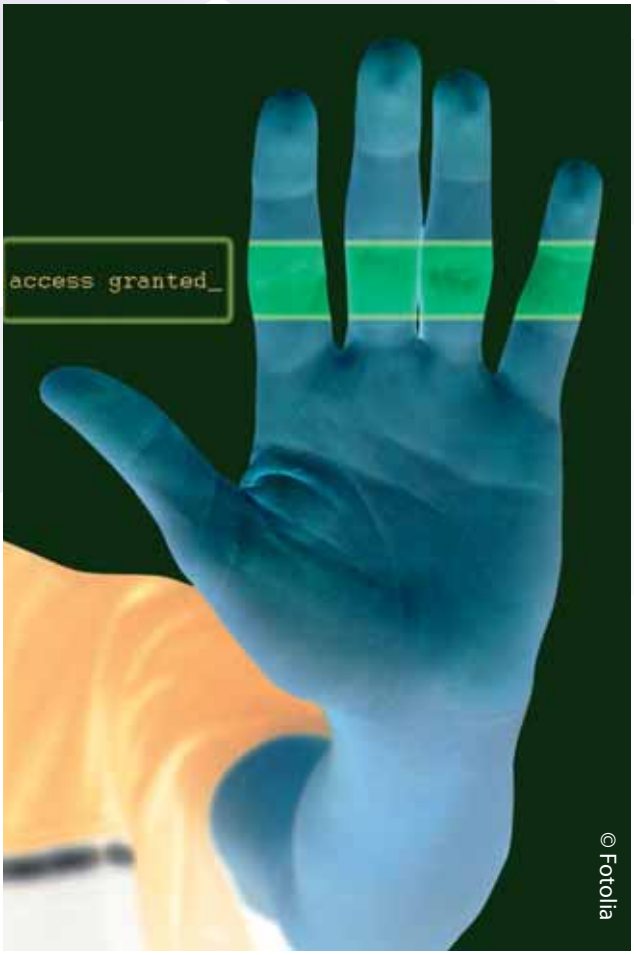
Operatívne stredisko Europolu funguje 24 hodín denne a 7 dní v týždni

Operatívne stredisko Europolu funguje 24 hodín denne a 7 dní v týždni a je základným miestom pre výmenu údajov medzi Europolom, členskými štátmi a tretími stranami. Operatívne stredisko vykonáva päť hlavných funkcií:

- Centralizovaná služba krížovej kontroly: uskutočňuje rýchlu krížovú kontrolu prichádzajúcich údajov voči všetkými existujúcim údajom. Operatívne informácie sú spracovávané v systéme Europolu za použitia analytických pracovných súborov (AWF), ktoré sú zamerané na danú oblasť trestnej činnosti. V prípade zistení zhody vo viacerých AWF sa tieto informácie usporiadajú do jednej analytickej správy a informujúcej strane sa poskytne rýchla spätná väzba s poukázaním na prepojenia tak, aby sa dali identifikovať nové trendy a vývoj na kriminálnej scéne EÚ.
- Nový právny základ umožňuje Europolu spracovávať osobné údaje s cieľom určiť, či tieto údaje sú relevantné pre úlohy Europolu a či sa môžu zahrnúť do informačného systému Europolu alebo analytických pracovných súborov.
- Analýza podpory v tzv. tematických prípadoch: prípady a údaje, ktoré sa týkajú viacerých existujúcich projektov analýz, môže teraz Europol rýchlo analyzovať.
- Komunikácia s tretími stranami: operatívne stredisko spracováva všetky výmeny informácií s tretími stranami a zabezpečuje, aby údaje boli postúpené správnym projektom na ďalšie spracovanie a aby pôvodný poskytovateľ dostal včasnú a presnú odpoveď.
- Podpora významných podujatí v oblasti policajnej práce: operatívne stredisko koordinuje podporu, ktorú Europol môže poskytovať v prípade významných podujatí v oblasti policajnej práce, t. j. významné medzinárodne športové, ekonomické, politické alebo kultúrne zhromaždenia, ktoré predstavujú cieľ alebo príležitosť pre trestnú činnosť a terorizmus.

2.1. Sieť styčných pracovníkov Europolu

Styční pracovníci Europolu zabezpečujú živé spojenie medzi ústredím Europolu v Haagu a 27 národnými jednotkami Europolu v hlavných mestách členských štátov. Táto jedinečná sieť 129 styčných pracovníkov zohráva dôležitú úlohu v každodenných činnostiach v oblasti presadzovania práva umožňovaním výmeny informácií, ako aj poskytovaním podpory a koordinácie prebiehajúcim vyšetrovaniam. Europol je hostiteľom aj styčných pracovníkov z 10 nečlenských krajín EÚ a organizácií, ktoré spolupracujú s Europolom na základe dohôd o spolupráci. Táto sieť je podporovaná zabezpečenými komunikačnými kanálmi, ktoré poskytuje Europol. Okrem toho, Europol vyslal dvoch styčných pracovníkov do Washingtonu DC a jedného do sídla Interpolu v Lyone.

© Fotolia

© Fotolia

2.2. Zabezpečená komunikačná infraštruktúra

Na podporu svojej činnosti a na poskytovanie čoraz väčšieho rozsahu prevádzkových a strategických služieb členským štátom, tretím krajinám a tretím stranám Europol stále udržiava a rozvíja technicky vyspelé, spoľahlivé, efektívne a zabezpečené telekomunikačné infraštruktúry.

Základným prvkom infraštruktúry Europolu je jeho sieť spájajúca všetky členské štáty a rastúci počet nečlenských štátov EÚ a tretích strán, s ktorými má Europol uzavreté dohody o spolupráci. V priebehu roka 2010 sa pripojili štyri nové nečlenské štáty EÚ a uskutočnili sa štyri modernizácie na zabezpečenie extranetových služieb.

Prvoradým záujmom Europolu je zabezpečenie infraštruktúry siete, pretože technicky vyspelé zabezpečenie je základom pre udržanie dôvery všetkých strán, ktoré si cez Europol vymieňajú informácie a spravodajské informácie.

Operácia „Phantom“

Vo februári 2010 Europol pomáhal nemeckej polícii pri zatýkaní piatich organizátorov nelegálneho prisťahovalectva vrátane troch hlavných podozrivých. Počas operácie vyšetrovatelia prehľadali 18 objektov v Berlíne, Brandenbursku a Sasku. Okrem dôkazového materiálu bolo zaistených viac než 55 000 EUR v hotovosti, niekoľko počítačov, ručné zbrane a kokaín. Pri domových prehliadkach sa našlo 9 nelegálnych prisťahovalcov z Vietnamu.

© Bernhard Gorholt

Vyšetrovania s podporou Europolu sa zamerali na vyše 20 podozrivých osôb, ktoré pašovali nelegálnych prisťahovalcov so „zárukou“, že prisťahovalci sa dostanú na konečné miesto určenia, aj keď predchádzajúce pokusy o pašovanie zlyhali. Cena za celú cestu bola okolo 10 000 EUR a mala trvať od niekoľkých dní až po niekoľko týždňov. Rodiny nelegálnych prisťahovalcov na financovanie tejto cesty často museli predať svoju nehnuteľnosť alebo celý majetok.

V niektorých prípadoch prisťahovalci ilegálne predávali tovar, ako napr. cigarety, aby si mohli financovať svoju ďalšiu cestu do západnej Európy – najmä do Francúzska a Spojeného kráľovstva. Podľa vyjadrení niektorých prevážaných nelegálnych migrantov Vietnamci považujú Spojené kráľovstvo za vysnívanú cieľovú destináciu, pretože môžu ľahko zarobiť peniaze ako záhradkári dozerajúci a chrániaci ilegálne plantáže kanabisu.

Toto vyšetrovanie bolo zamerané na zločineckú sieť pôsobiacu na európskom území. V Českej republike, Francúzsku, Maďarsku, na Slovensku a v Spojenom kráľovstve prebiehali paralelné vyšetrovania. Na tejto rozsiahlej operácii sa zúčastnilo viac než 250 vyšetrovateľov a kriminalistov z nemeckej federálnej polície a berlínskej polície.

Experti Europolu boli prítomní v operatívnom koordinačnom centre, aby mohli poskytnúť podporu v oblasti odborných technických informácií a operatívnej analýzy, keďže sa uskutočnilo veľké množstvo domových prehliadok. Počas fázy vyšetrovania Europol pripravil viaceré spravodajské správy a umožnil výmenu spravodajských informácií, čo viedlo tiež k odhaleniu nových kriminálnych prepojení.

2.3. Informačný systém Europolu

Hlavným cieľom Informačného systému Europolu (EIS) je odhaliť prepojenia medzi údajmi, ktoré posielajú jednotlivé členské štáty a tretie strany.

Väčšinu údajov do systému poskytlo Nemecko, potom Francúzsko, Belgicko, Europol (v mene tretích strán) a Španielsko. Potrebné je poznamenať, že prevažná väčšina údajov v Informačnom systéme Europolu sa vkladá prostredníctvom automatizovaných systémov vkladania údajov.

Nová verzia systému bola zavedená v novembri 2010. Najvýznamnejšou zmenou bolo automatizované uplatňovanie manipulačných kódov. Členským štátom to umožňuje výmenu citlivejších informácií

za optimálnych podmienok ochrany ich údajov. Okrem toho značný pokrok sa dosiahol v rámci podpory členských štátov pri zavádzaní automatizovaných systémov vkladania. V roku 2010 sa automatizované systémy vkladania údajov zaviedli v Poľsku a v Spojenom kráľovstve. Celkový počet členských štátov, ktoré majú teraz možnosť automaticky vkladať údaje do systému Europolu, sa zvýšil na 12. Na zavedenie tohto nástroja sa pripravujú viaceré ďalšie krajiny.

Informačný systém Europolu (december 2010)

Obsah
- 174 459 objektov;
- 35 585 subjektov – „osôb".

V porovnaní s decembrom 2009 sa počet objektov v Informačnom systéme Europolu zvýšil o 28 %.

Hlavné oblasti trestnej činnosti:
- obchodovanie s drogami, 26 % všetkých objektov;
- obchodovanie s ľuďmi, 24 %;
- falšovanie peňazí, 20 %;
- lúpež, 9 %;
- podvody a podvodné konanie, 4 %.

Využitie:
- 137 339 vložení nových údajov do informačného systému Europolu sa uskutočnilo v roku 2010;
- 147 345 vyhľadávaní prebehlo v rámci systému v roku 2010.

Manipulačné kódy

Manipulačné kódy sú prostriedky na ochranu zdroja informácií. Tieto kódy zaisťujú bezpečnosť informácií a ich bezpečné a adekvátne spracovanie v súlade s prianím vlastníka týchto informácií a pri úplnom zohľadnení vnútroštátnych právnych predpisov členských štátov. Manipulačné kódy označujú, čo sa môže urobiť s danou informáciou a kto k nej má prístup v budúcnosti.

2.4. Sieťová aplikácia na zabezpečenú výmenu informácií

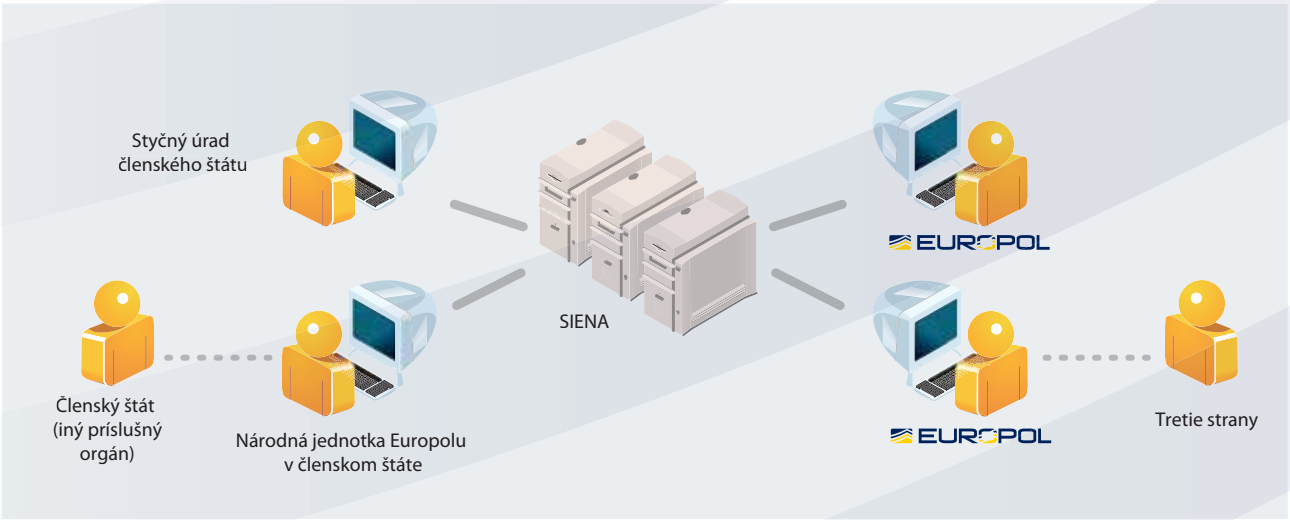
Sieťová aplikácia na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA) je nástrojom ďalšej generácie určeným na umožnenie rýchlej, zabezpečenej a užívateľsky prístupnej komunikácie a výmeny operatívnych a strategických informácií o trestnej činnosti a spravodajských informácií medzi Europolom, členskými štátmi a tretími stranami, ktoré majú s Europolom dohodu o spolupráci.

Výmena informácií prostredníctvom aplikácie SIENA (2010)

- 11 738 nových prípadov bolo začatých, mesačný priemer: 978 → v porovnaní s rokom 2009, čo predstavuje nárast o 12 %;
- 29 % nových prípadov súvisiacich s drogami, nasledujú podvody a podvodné konanie (16 %), falšovanie peňazí (13 %), nelegálne prisťahovalectvo (9 %) a iné podvodné platobné prostriedky (8 %);
- 250 978 operatívnych správ bolo vymenených medzi členskými štátmi, Europolom a tretími stranami; mesačný priemer: 20 940.

Aplikácia SIENA je v prevádzke od 1. júla 2009. V rámci prípravy a funkčnosti aplikácie SIENA sa značný dôraz kládol na ochranu údajov a dôvernosť s cieľom zabezpečiť súlad so všetkými právnymi požiadavkami. Rovnako sa mimoriadna dôležitosť prikladá bezpečnosti a boli prijaté všetky potrebné opatrenia na umožnenie zabezpečenej výmeny utajovaných informácií. Okrem toho sa zohľadnili najlepšie postupy orgánov výmeny informácií v oblasti presadzovania práva, ako aj spoľahlivosť a využitie manipulačných kódov a hodnotenie určujúce podmienky používania.

Aplikácia SIENA bola od počiatku určená na uľahčenie komunikácie medzi národnými jednotkami Europolu, styčnými úradmi členských štátov a Europolom. V roku 2010 bola aplikácia SIENA upravená tak, aby mohla byť rozšírená na orgány EÚ na presadzovanie práva a partnerov v rámci spolupráce, ako napr. Eurojust, Interpol, Austrália, Kanada, Nórsko, Švajčiarsko a USA. V súčasnej dobe prebieha zabezpečenie prístupu, pričom bude zahŕňať školenie a rozširovanie zabezpečenej siete.

Europol zaisťuje zabezpečenú výmenu informácií súvisiacich s trestnou činnosťou prostredníctvom aplikácie SIENA.

Vyjadrenia od externých užívateľov aplikácie SIENA

„Ide o veľmi dobrý produkt s pomerne významnými zlepšeniami.“ (Francúzsko)

„Rozšírené vyhľadávanie a štatistické funkcie budú pre nás viac než užitočné ...“ (Francúzsko)

„Páčia sa mi vyhľadávacie a štatistické prvky, ktoré sú skutočne nové, a z celkového hľadiska ide o dobrý krok ...“ (Švédsko)

„SIENA 2.0 je zlepšením oproti prvej verzii.“ (Holandsko)

2.5. Analytický systém

2.5.1. Operatívna analýza

Analýza je základom všetkých moderných aktivít v oblasti presadzovania práva založených na spravodajských informáciách a je nevyhnutná pre všetky činnosti Europolu. Naše analytické schopnosti sú založené na moderných technológiách prispôsobených potrebám orgánov presadzovania práva. Analytici zamestnaní v Europole používajú najmodernejšie metodiky a postupy, ktoré im pomáhajú identifikovať chýbajúce spojenia pri cezhraničných vyšetrovaniach EÚ. Analytici pracujú s analytickými pracovnými súbormi zameranými na subjekt, aby mohli poskytovať informácie o prebiehajúcich operáciách v členských štátoch EÚ a tieto informácie majú často zásadný význam pre mnohé medzinárodné vyšetrovania.

© Fotolia

Analýza sociálnych sietí

Europol zaviedol najmodernejšiu analýzu sociálnych sietí (SNA) ako nový spôsob vykonávania analýzy spravodajských informácií a podporuje rozsiahle vyšetrovania organizovaného zločinu a terorizmu.

Analytici spravodajských informácií majú teraz možnosť použiť matematické algoritmy na mapovanie a určenie zložitých a/alebo veľkých súborov údajov a rýchle identifikovanie kľúčových subjektov, cieľových skupín podozrivých a ďalších skrytých prvkov, ktoré by inak zostali bez povšimnutia. Analýza sociálnych sietí je užitočným prístupom, ktorý dopĺňa bežné metódy analýzy prepojení, zvyšuje kvalitu spravodajských správ a pomáha stanoviť priority v rámci vyšetrovania.

Analytický systém Europolu je operatívny informačný systém uchovávajúci údaje, ktoré poslali zainteresované strany Europolu.

Jednotlivé zložky systému analýzy ponúkajú tieto výhody:

- centralizácia a riadenie informácií;
- prispôsobené riešenia na „dolovanie z textov“
- a analytické spôsobilosti prostredníctvom širokej škály nástrojov na analýzu.

Systémy Europolu sú vzájomne prepojené, čo znamená, že všetky informácie vložené do jedného systému možno nájsť aj v ostatných.

Počítačová forenzná sieť

V priebehu roka 2010 Europol dokončil úvodné zavádzanie najmodernejšieho zariadenia na extrakciu a analýzu informácií o trestnej činnosti z digitalizovaných údajov. Schopnosť efektívne nachádzať relevantné informácie z obrovského množstva počítačových údajov pri zachovaní ich súdnej právoplatnosti sa stáva kľúčovým nástrojom v boji proti trestnej činnosti. Vďaka tomuto novému technickému riešeniu Europol teraz môže poskytovať kvalitné služby európskym orgánom v oblasti presadzovania práva, ktoré identifikujú a spracovávajú tieto informácie, keďže sa výrazne zvýšilo množstvo údajov, ktoré môžu byť spracované. Táto centrálne poskytovaná služba je doplnená o možnosť podporiť príslušné orgány na mieste na základe nasadenia expertom používaných mobilných prostriedkov na skúmanie počítačových dát.

2.5.2. Strategická analýza

Strategická analýza je ďalším dôležitým aspektom analytických aktivít Europolu.

Hodnotenie hrozieb organizovanej trestnej činnosti (OCTA), od roku 2006

OCTA je najdôležitejší dokument v oblasti strategickej analýzy, ktorý Europol pripravuje. Ide o dokument, na ktorom Rada Európskej únie zakladá svoje priority a odporúčania pre boj proti organizovanému zločinu v Európe. Pripravuje sa v súlade so zásadami policajnej práce založenej na spravodajských informáciách, hodnotenie OCTA je uznávané ako priekopnícky projekt a v rámci jeho krátkeho trvania boli zavedené inovatívne koncepty – napríklad typológia zločineckých centier a skupín organizovaného zločinu, ktoré boli uznané a prijaté na politickej a akademickej úrovni a na úrovni orgánov presadzovanie práva. V roku 2013 hodnotenie OCTA bude nahradené vylepšenou verziou – Hodnotenie hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (SOCTA).

Projekt „Harmony“ a cyklus politiky

Projekt „Harmony“ prebiehal od októbra 2009 do decembra 2010 a financovala ho Európska komisia. Za vedenie projektu bolo zodpovedné Belgicko s Europolom, Holandskom a Spojeným kráľovstvom spolupracujúcimi ako partneri. Hlavným cieľom projektu bolo preskúmať a posilniť európsky model spravodajských informácií o trestnej činnosti. Europol sa aktívne zúčastnil na celom projekte Harmony a významne prispel k celkovej kvalite vypracovaného mechanizmu.

Prvý dvojročný cyklus politiky, ktorý slúži ako pilotný cyklus, sa začne hodnotením OCTA uverejneným v máji 2011. V rámci predkladania hodnotenia OCTA Europol predloží aj závery a zoznam prioritných oblastí trestnej činnosti a prípadné opatrenia, ktoré bude potrebné prijať. Po tomto budú nasledovať závery Rady o prioritách v oblasti organizovaného zločinu. Celý štvorročný cyklus politiky sa začne v roku 2013 závermi Rady založenými na prvom hodnotení hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (SOCTA), ktoré vypracuje Europol.

V tomto cykle politiky bude dôležitú úlohu zohrávať Stály výbor pre vnútornú bezpečnosť (COSI). Výbor by mal podporiť Radu pri jej výbere priorít, ako aj pri prijímaní viacročných strategických plánov a ročných operatívnych akčných plánov na dosiahnutie cieľov, o ktorých rozhodne Rada. Keďže Europol sa aktívne podieľa na rokovaniach výboru, v procese tvorby politík sa môžu jeho špecifické odborné znalosti plne využiť.

Správa o stave a vývoji terorizmu v EÚ (TE-SAT), od roku 2007

V roku 2010 Europol vydal svoju štvrtú výročnú správu o stave a vývoji terorizmu v EÚ (TE-SAT). Správa informuje Európsky parlament a Radu o fenoméne terorizmu v EÚ z hľadiska orgánov presadzovania práva.

Správa TE-SAT je neutajovaný dokument založený na informáciách, ktoré poskytli členské i nečlenské krajiny EÚ a partnerské organizácie, ako napr. Eurojust.

Správa z roku 2010 poukázala na pokračujúci pokles počtu teroristických útokov v rámci EÚ, varovala však pred znížením ostražitosti. Islamistickí teroristi v EÚ aj mimo EÚ sa naďalej budú usilovať o hromadné obete bez rozdielu, o čom svedčí pokus radikálneho štátneho príslušníka Nigérie z 25. decembra 2009 vyhodiť do vzduchu lietadlo USA letiaceho z Amsterdamu do Detroitu. Jedným z trendov v terorizme, ktoré boli identifikované v správe TE-SAT 2010, je skutočnosť, že islamistické teroristické aktivity čoraz častejšie páchajú tzv. samoradikalizovaní a nezriedka tzv. samoinštruovaní jednotlivci konajúci samostatne. Správa ďalej poukázala na nárast ľavicového a anarchistického terorizmu v EÚ.

Hodnotenie hrozieb ruskej organizovanej trestnej činnosti (ROCTA), od roku 2008

Toto špecifické hodnotenie hrozieb skúma súčasné a očakávané hrozby zo strany ruského organizovaného zločinu v celej Európskej únii. V správe z roku 2010 sa konštatovalo, že ruská organizovaná trestná činnosť zohráva dôležitú úlohu na niektorých kriminálnych trhoch v EÚ. Legalizácia príjmov z trestnej činnosti, obchodovanie s ľuďmi, so zbraňami, drogami, pašovanie cigariet, podvody a ekonomická trestná činnosť tvoria kľúčové trhy, kde možno pociťovať jeho vplyv v EÚ, ale aj mimo jej hranice. Finančný sektor je hlavným prostredníkom ruského organizovaného zločinu, ktorý podľa všetkého uprednostňuje a zneužíva určité finančné a daňové raje, ako aj banky a finančné inštitúcie v celej EÚ i mimo nej na umožnenie trestnej činnosti a legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

Hodnotenie hrozieb organizovanej trestnej činnosti v západnej Afrike (OKTA-WA), 2009

V tejto správe sa uznáva rastúca hrozba organizovanej trestnej činnosti zo západnej Afriky a najmä jej vplyv na vnútornú bezpečnosť EÚ. Identifikujú sa v nej hlavné prvky hrozby a ponúka prehľad týkajúci sa efektívneho boja proti nej. Zároveň sa v správe hodnotia hlavné aktivity organizovanej trestnej činnosti, ktoré súvisia s kriminálnou situáciou v západnej Afrike a EÚ, najmä v oblasti obchodu s drogami, obchodovania s ľuďmi, nelegálneho prisťahovalectva a podvodov. Opisujú a v nej aj základné typy skupín organizovaného zločinu v západnej Afrike a ich väzby na dynamiku organizovaného zločinu v Európskej únii.

Vďaka produktom strategickej analýzy, ako napr. OCTA, ROCTA, OCTA-WA a TE-SAT sa poskytuje väčšia podpora subjektom prijímajúcim rozhodnutia identifikovaním konkrétnych priorít v zložitej oblasti organizovaného zločinu a terorizmu. Na základe politických usmernení môžu príslušníci orgánov presadzovania práva potom prispôsobovať svoju operatívnu prácu na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Môžu tiež využívať existujúce regionálne mechanizmy spolupráce v rámci Europolu, Pracovnej skupiny Baltského mora alebo Juhovýchodnej európskej kooperatívnej iniciatívy (SECI). Podľa Lisabonskej zmluvy význam komplexného hodnotenia hrozieb neustále rastie, a tak sa Europol stáva významným prispievateľom k procesu tvorby politík.

Nedávno bol zriadený tím Europolu na pozorovanie, analýzy a hlásenia (SCAN) s cieľom poskytovať príslušným orgánom krajín EÚ ďalší strategický produkt: včasné varovania o nových hrozbách organizovaného zločinu. V roku 2010 tím SCAN vypracoval šesť hlásení o hrozbách OC-SCAN. Tieto hodnotenia sa začali po doručení varovania a prvých správach o hrozbách, ktoré poskytli orgány v Chorvátsku, Českej republike, Dánsku a Fínsku a riadili sa aj prioritami španielskeho a belgického predsedníctva EÚ.

Hlásenia o hrozbách OC-SCAN v roku 2010 sa vzťahovali na tieto prípady:

- Expanzia motocyklového klubu Hells Angels do juhovýchodnej Európy. Motocyklový klub Hells Angels (HAMC) významne rozšíril svoju prítomnosť vo východnej Európe. Za posledných pár rokov Hells Angels extrémne rýchlo prenikli do juhovýchodnej Európy, najmä do Turecka a Albánska. Pri budovaní svojho územného vplyvu v juhovýchodnej Európe si Hells Angels vybudovali úzke vzťahy s miestnymi nezákonnými motocyklovými gangmi v Albánsku, Bulharsku a Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko a svoju prítomnosť etablovali v Turecku. Členovia HAMC so sídlom v juhovýchodnej Európe sú schopné sa zapájať do obchodu s drogami „balkánsku cestou".

© Europol

- Pouličné gangy zapojené do organizovanej trestnej činnosti v EÚ. Rastúci medzinárodný rozmer niektorých pouličných gangov predstavuje cezhraničnú hrozbu. Konkrétne skupiny, ako sú Latin Kings (v južnej Európe) a Black kobra (v severnej Európe), sú schopné zapájať sa do organizovaného zločinu ako pouličné gangy vyššej úrovne. Okrem toho viaceré pouličné gangy nižšej úrovne v EÚ vykazujú väzby na skupiny organizovaného zločinu.

- Nezákonné obchodovanie a vnútorný obeh ťažkých strelných zbraní v EÚ. Toto hlásenie o hrozbe ukázalo, že držanie ťažkých strelných zbraní skupinami organizovaného zločinu narastá. Ich pripravenosť použiť strelné zbrane v obývaných oblastiach predstavuje vážnu hrozbu pre širokú verejnosť a príslušníkov orgánov presadzovania práva. Aj keď väčšina skupín organizovaného zločinu preferuje ručné strelné zbrane, dochádza k nárastu používania ťažkých strelných zbraní, napr. útočné pušky (napr. AK-47) a výbušných zariadení. Aj keď sa zdá, že množstvo ťažkých strelných zbraní v obehu v EÚ uspokojí v súčasnosti väčšinu tohto dopytu, dodávatelia v juhovýchodnej Európe sú schopní vyhovieť každému zvýšeniu dopytu. Skutočnosť, že v niektorých častiach EÚ možno kalašnikov alebo raketomet získať už od 300 EUR do 700 EUR, naznačuje ich okamžitú dostupnosť pre kriminálne živly.

- Diverzifikácia používania ľahkých lietadiel na nezákonné obchodovanie. Okrem pašovania drog do Európskej únie a na jej území sa ľahké lietadlá používajú na umožnenie nelegálneho prisťahovalectva, prevádzačstvo obetí obchodovania s ľuďmi (THB) a na prepravu strelných zbraní, diamantov a zásielok veľkej hotovosti na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti. Nárast používania ľahkých lietadiel na obchodovanie je umožnené nedostatočným monitorovaním a sankciami v rámci celej EÚ.

- Systematické zneužívanie maloletých presúvajúcimi sa organizovanými zločineckými skupinami po celej EÚ. Dochádza k nárastu krutosti násilia a zastrašovania používaného týmito skupinami na kontrolu a využívanie maloletých vrátane extrémnych foriem násilia, ako sexuálne zneužívanie a mučenie. Aj keď presný rozsah ohrozenia nie je známy, existuje mnoho príkladov maloletých, s ktorými sa obchoduje na účely sexuálneho a pracovného vykorisťovania. Skupiny spolupracujú s inými skupinami, najmä so sprostredkovateľmi, v hlavných zdrojových oblastiach s cieľom zaistiť stály prísun obetí a znížiť riziko odhalenia orgánmi presadzovania práva pravidelným presunom maloletých medzi rôznymi skupinami.

Boj Europolu proti pašovaniu cigariet

Europol podporuje orgány presadzovania práva v prevencii a boji proti činnosti organizovaných zločineckých skupín podieľajúcich sa na nezákonnej výrobe cigariet a tabakových výrobkov a obchodovaní s nimi. Nezákonný obchod s tabakovými výrobkami stojí EÚ každý rok približne 10 miliárd EUR v dôsledku stratených príjmov.

Falšované a pašované tabakové výrobky sa predávajú na voľných trhoch a zákazníci často nevedia, že kupujú nelegálne výrobky. Peniaze, ktoré zaplatia, idú priamo zločineckým skupinám, ktoré financujú iné oblasti závažnej organizovanej trestnej činnosti a terorizmus.

Na zvýšenie ziskov sa nezákonné tabakové výrobky vyrábajú z lacných materiálov a s malým ohľadom na zdravie a kontrolu kvality. Tieto cigarety sa predávajú fajčiarom namiesto originálnych výrobkov, ktoré musia spĺňať určité normy. V zaistených falšovaných cigaretách sa zistilo, že obsahujú roztoče, vajíčka hmyzu, plesne a dokonca aj ľudské výkaly.

© Fotolia

Operácia „Forecourt“

Zo spravodajských informácií vyplynulo, že organizovaná zločinecká skupina využívala vodičov pracujúcich pre legitímnu dopravnú spoločnosť na pašovanie nezákonných tabakových výrobkov do Spojeného kráľovstva. Vodiči sa zastavili v Luxembursku na ceste do Spojeného kráľovstva, aby naložili tabak na šúľané cigarety. Na dovoz využívali úkryt vo svojich firemných vozidlách a časté cesty do Spojeného kráľovstva.
Europol analyzoval hlavné spravodajské príspevky, v ktorých bol presne uvedený spôsob práce zločincov, a ktoré pomohli identifikovať zdroj dodávok tabaku, osoby a vozidlá.
Operácia bola zavŕšená dvomi zatknutiami a zaistením takmer dvoch ton tabaku na šúľané cigarety orgánmi Spojeného kráľovstva. Zabránilo sa tak colným a daňovým stratám vo výške približne 277 000 EUR.

EuVID

EuVID je operatívny nástroj na presadzovanie práva, ktorý uľahčuje identifikáciu vozidiel a dokladov. Na projekte EuVID sa zúčastňuje Francúzsko, Nemecko, Rakúsko, Švédsko Taliansko a Europol.

EuVID v súčasnej dobe obsahuje informácie o 83 rôznych značkách a typoch vozidiel, informácie o pravých dokladoch od vozidiel z 55 krajín, katalóg kľúčov od vozidiel a usmernenie, ako vyšetrovať trestnú činnosť v oblasti motorových vozidiel. EuVID sa poskytuje pre spoločné operácie a používa sa ako základ pre školenie v oblasti identifikácie vozidiel.

© Fotolia

2.5.3. Analytické školenie

Europol poskytuje nový dvojtýždňový vzdelávací kurz v oblasti analýzy nazvaný „Školenie o operatívnej integrovanej analýze“. Na uspokojenie rastúcich požiadaviek členských štátov analytický vzdelávací tím vypracoval dve samostatné verzie školenia – jedno pre analytikov a špecialistov pracujúcich v Europole a jedno na základe koncepcie „školenie školiteľov“, ktoré bolo špeciálne pripravené pre potenciálnych školiteľov v členských štátoch, na pokrytie základných prvkov spravodajského cyklu a zamerané osobitne na analýzu.

© Fotolia

Europol už poskytol päť kurzov celkove 58 účastníkom z 28 rôznych krajín v Európe, ako aj účastníkom z Austrálie a USA. Mnohé členské štáty využívajú materiály, metódy a cvičenia zo školení Europolu na vypracovanie vlastných kurzov operatívnej analýzy. V priebehu roku 2010 bol kurz finančnej analýzy aj kurz strategickej analýzy prepracovaný pre operatívnych zamestnancov Europolu. Tieto dvojtýždenné kurzy sa teraz budú poskytovať aj analytikom členských štátov v roku 2011.

2.6. Stredisko EÚ odborných poznatkov v oblasti presadzovania práva

Na posilnenie svojej pozície ako platformy pre odborné oblasti a uľahčenie výmeny poznatkov a komunikáciu s rôznymi expertnými skupinami, Europol vyvinul platformu Europolu pre expertov (EPE). Víziou platformy EPE má byť zabezpečené prostredie pre špecialistov z rôznych oblastí presadzovania práva, ktoré im umožnia vymieňať si – v rámci svojich príslušných skupín – poznatky, najlepšie postupy a informácie o trestnej činnosti bez osobných údajov. Platforma EPE bola sprístupnená na internete v novembri 2010. Bola vyvinutá nielen na zverejňovanie dokumentov, ale je tiež určená na podporu oprávneným užívateľom na spoluprácu online vďaka radu nástrojov na spoluprácu.

V priebehu roka 2010 Europol pripravil zriadenie viacerých platforiem pre expertov v roku 2011, predovšetkým v oblasti:

- sexuálneho zneužívania detí;
- cezhraničného sledovania a kontrolovaných dodávok;
- počítačovej kriminality (I-FOREX);
- vyšetrovania vrážd;
- únosov, brania rukojemníkov a vydierania;
- falšovania peňazí a podvodov týkajúcich sa platobných kariet (PaySafe);
- ochrany svedkov.

Pripravuje sa aj migrácia komunikačnej platformy Atlas na EPE pre špeciálne operácie a protiteroristické jednotky.

2.6.1. Európska sieť poradných tímov

Európska sieť poradných tímov (EuNAT) sa skladá z poradných tímov a jednotiek krízového manažmentu z orgánov presadzovania práva poskytujúcich strategické a/alebo taktické rady, koordináciu a podporu pri vyšetrovaniach únosov, brania rukojemníkov a vydierania.

Sieť EuNAT neustále spája poradné tímy Europolu s cieľom uľahčiť okamžitú medzinárodnú spoluprácu v reakcii na život ohrozujúce nebezpečenstvá.

Sieť si vymieňa osvedčené postupy a rozvíja normy v tejto špecifickej oblasti v rámci celej EÚ.

2.6.2. Používanie informátorov

Informátor je mimoriadne dôležitou zložkou policajných aktivít. Včasné zapojenie informátora v procese zhromažďovania kriminálnych spravodajských informácií pravdepodobne vyústi do úspešného výsledku vyšetrovania. Kvalita spravodajských informácií je priamo úmerná kvalite informátora.

Závažná organizovaná trestná činnosť nie je obmedzená štátnymi hranicami, takže informátori môžu poskytovať spravodajské informácie na podporu presadzovania práva v mnohých krajinách.

Súčasná právna situácia v EÚ nie je jednotná, pokiaľ ide o používanie informátorov, aj keď spolupráca s informátormi je bežnou a rozšírenou praxou.

2.6.3. Cezhraničné sledovanie a kontrolované dodávky

Používanie skrytého sledovania je jedným z hlavných moderných vyšetrovacích nástrojov na získanie rozhodujúcich informácií o zločineckých štruktúrach. Vzhľadom na nadnárodný charakter moderných skupín organizovaného zločinu orgány presadzovania práva sú však čoraz častejšie konfrontované s prípadmi cezhraničného pozorovania a sledovania, čo vyvoláva otázky na právnej i na operatívnej úrovni.

Europol je členom pracovnej skupiny pre cezhraničné sledovanie, ktorej cieľom je podporiť medzinárodnú spoluprácu a poskytnúť fórum pre prípravu bezpečných a účinných techník v oblasti presadzovania práva.

Ďalším dôležitým vyšetrovacím nástrojom je nasadenie a systematické operatívne využívanie metód skrytého sledovania v spojení s kontrolovanými dodávkami. K dispozícii je zhrnutie na CD-ROM právnych predpisov jednotlivých členských štátov v oblasti kontrolovaných dodávok na informovanie odborníkov o problémoch, ktoré by sa mohli vyskytnúť v rámci cezhraničnej spolupráce.

2.6.4. Ochrana svedkov

Ochrana svedkov je jedným zo základných pilierov v boji proti organizovanému zločinu a terorizmu a sieť Europolu na ochranu svedkov je najväčšia na svete. Služby Europolu na ochranu svedkov zahŕňajú:

- harmonizáciu rôznych národných programov;
- prípravu nových jednotiek na ochranu svedkov a programov;
- štandardizáciu procesov, ako napr. premiestnenie svedkov a
- vzdelávanie pracovníkov služieb na ochranu svedkov.

Kurz vyššieho vzdelávania v oblasti ochrany svedkov

Tento projekt UK a Europolu poskytuje po prvýkrát štandardizovaný vzdelávací program ochrany svedkov na európskej úrovni. Dvojtýždňový kurz sa začne v roku 2011.

2.6.5. Pracovná skupina Europolu pre vraždy

V roku 2009 Spojené kráľovstvo navrhlo vytvoriť v Europole kontaktné miesta pre záležitosti týkajúce sa vrážd. Tento návrh podporili v roku 2010 vedúci národných jednotiek Europolu. Pracovná skupina bude expertným orgánom v oblasti strategických záležitostí týkajúcich sa vrážd a bude založená na rozsiahlom zapojení profesionálov pomocou prepojenej siete európskych vyšetrovateľov vrážd.

© Fotolia

Dôležitou súčasťou návrhu bolo vytvoriť centrálny archív poznatkov o definovaných subjektoch v súvislosti s vraždami. Dôraz sa bude klásť predovšetkým na tieto oblasti:

- sérioví vrahovia;
- vraždy spojené s organizovaným zločinom;
- špecifický spôsob práce v prípadoch ako napríklad zabíjanie v mene cti alebo zabíjanie na školách a
- nové trendy v danej oblasti a nové vyšetrovacie techniky.

Tieto ciele sa dosiahnu rozvojom technického riešenia na podporu internetových sietí na výmenu informácií, najlepších postupov a komunikácie medzi expertmi.

2.7. Ochrana údajov

Europol má jeden z najprepracovanejších systémov ochrany údajov v oblasti presadzovania práva. Úradník Europolu zodpovedný za ochranu údajov (DPO) zabezpečuje súlad s právnymi predpismi v rámci ochrany údajov vrátane spracovania údajov týkajúcich sa zamestnancov Europolu. Hlavnou úlohou útvaru je vytvoriť prispôsobenú politiku, ktorá slúži potrebám operatívnych jednotiek a zároveň chráni základné práva dotknutých osôb vo všetkých oblastiach ochrany údajov.

Rámec pre dozorné činnosti je teraz vymedzený v politike Europolu auditu ochrany údajov. Ďalej v tejto súvislosti úradník zodpovedný za ochranu údajov vypracoval „Zásady pre kontrolu vyhľadávaní“, v ktorých sa poskytujú informácie o kontrolných mechanizmoch pre oprávnenosť vyhľadávaní osobných údajov zo systémov Europolu. Ako sa požaduje v článku 18 rozhodnutia Rady o Europole (ECD) a jeho vykonávacom rozhodnutí správnej rady, v zásadách sú definované presné požiadavky pre kontrolné zaznamenávanie a sledovanie používania chránených údajov.

Ak osobné údaje spracováva Europol, zachované sú požiadavky na zabezpečenie údajov, ktoré boli integrované do systému v súlade s novými pravidlami o utajení.

V prípade údajov týkajúcich sa zamestnancov úradník zodpovedný za ochranu údajov sa zameriava na operácie spracovania v prípade zamestnancov a na bezpečnostné otázky. Podporuje jednotky Europolu pri príprave hlásení o ochrane údajov.

Operácie v oblasti spracovania, ktoré by mohli predstavovať osobitné riziká pre práva a slobody dotknutých osôb, podliehajú predbežnej kontrole zo strany spoločného dozorného orgánu (JSB). V roku 2010 predložil úradník zodpovedný za ochranu údajov viaceré hlásenia spoločnému dozornému orgánu na vyjadrenie. Koncom roka spoločný dozorný orgán vydal stanovisko k týmto hláseniam o „predbežnej kontrole“:

- rozvoj zamestnancov a proces kontroly a
- prijímanie zamestnancov a výberové konanie.

Úradník pre ochranu údajov predloží, ako je uvedené v rozhodnutí Rady o Europole, podrobnú správu o činnosti za rok 2010.

© Fotolia

3. Operatívne činnosti Europolu

Jedným z hlavných cieľov Europolu je poskytovať orgánom EÚ v oblasti presadzovania práva operatívnu podporu 24 hodín denne a 7 dní v týždni. Podpora sa poskytuje v mandátnych oblastiach a aj v horizontálnych prípadoch, ktoré sa týkajú viacerých kriminálnych oblastí.

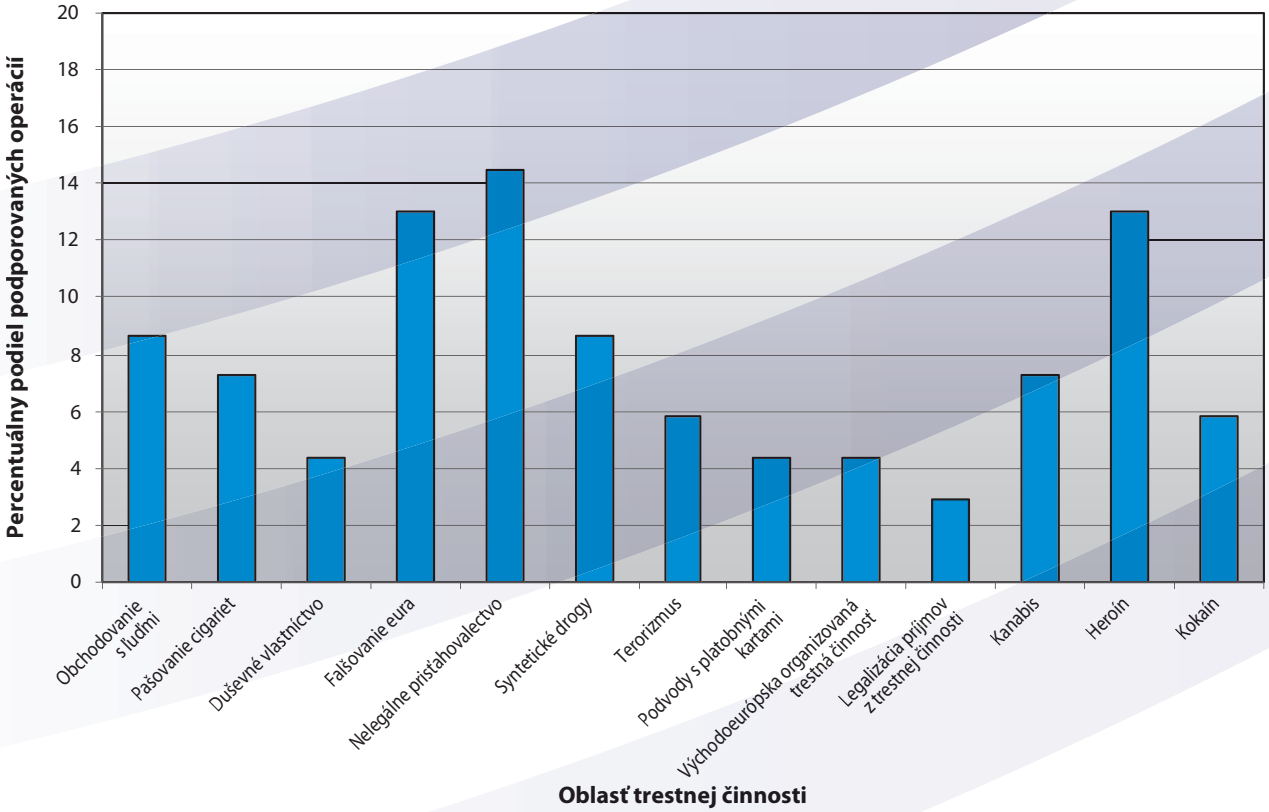
Operatívna pomoc môže byť rozšírená na členské štáty vyslaním mobilnej kancelárie Europolu so špecializovanými analytikmi a expertmi, aby v členských štátoch pomáhali na mieste.

Mobilné pracovisko: živé prepojenie na centralizované databázy a odborné platformy Europolu

Europol vyvinul riešenie v podobe výkonného mobilného pracoviska, ktoré umožňuje pracovníkom Europolu prístup k hľadaniu informácií a analytickým nástrojom v plnom rozsahu z ľubovoľného vzdialeného miesta s najvyššou úrovňou zabezpečenia. V roku 2010 Europol vykonal rozsiahle zlepšenia svojho riešenia mobilnej kancelárie umožňujúce oveľa väčšiu flexibilitu a rýchlosť nasadenia.

Operatívna pomoc poskytovaná členským štátom v roku 2010

Zdroj: Prieskum medzi klientmi Europolu 2010

V roku 2010 Europol vyčlenil 200 000 EUR na finančnú podporu operatívnych stretnutí. Prostredníctvom tohto nového nástroja mali členské štáty EÚ a prípadne tretie krajiny kryté cestovné náklady svojich delegátov v prípade takmer 70 operácií.

Operatívna podpora zo strany Europolu

Typ operatívnej podpory	Počet prípadov
Forenzná/technická podpora ([2])	125
Operatívna analýza	78
Finančná podpora pre operatívne stretnutia	60 ([3])
Finančná podpora pre vyšetrovania (falšovanie eura)	35 ([4])
Organizovanie operatívnych stretnutí	33
Mobilné pracovisko (analýza na mieste)	31
Koordinácia	23

Zdroj: Prieskum medzi klientmi Europolu 2010

Komentáre európskych expertov v oblasti presadzovania práva a vyšetrovateľov

„Nemôžem počas tohto vyšetrovania kritizovať žiadny aspekt práce, ktorú pre nás Europol vykonal. Správy boli dobre formátované, dobre zamerané a s vynikajúcim obsahom, a to v takej miere, že sme zvažovali použiť niektoré materiály ako dôkazy." (vyšetrovateľ, Spojené kráľovstvo)

„V týchto vyšetrovaniach Europol preukázal, že funguje ako vynikajúca ‚brána' k informáciám rôznych krajín. Komunikácia bola veľmi efektívna. Vykonané analýzy prispeli vo veľkej miere k objasneniu." (vyšetrovateľ, Rakúsko)

„... Europol je ideálnou platformou pre výmenu spravodajských informácií medzi 27. členskými štátmi." (expert, Belgicko)

„Išlo o komplexné vyšetrovanie s prepojeniami do mnohých rôznych krajín a s mnohými podozrivými. Analytici AWF Sustrans venovali tejto cieľovej skupine veľa času a energie, čo prinieslo veľmi úspešný výsledok. Zaslúžia si veľké ocenenie za pomoc, ktorú poskytli členským štátom v tomto prípade." (expert, Írsko)

„Rýchla medzinárodná výmena a preukázanie prepojení medzi niektorými medzinárodnými vyšetrovaniami." (vyšetrovateľ, Belgicko)

„Práca analytického pracovného súboru bola veľmi dôležitá a zvýšila hodnotu vyšetrovania." (vyšetrovateľ, Francúzsko)

([2]) Napríklad technické preskúmania tlačiarní používaných na falšovanie (71 žiadostí).

([3]) Celkom uhradených do konca decembra 2010 bolo 106 349 EUR. Ďalších 102 650 EUR bolo viazaných, takže miera plnenia bola 100 % dostupného rozpočtu (209 000 EUR).

([4]) 157 414 EUR.

Operácia „Athena II“ (Aténa II)

V apríli 2010 dvaja pracovníci a mobilné pracovisko Europolu podporili španielske Generálne colné riaditeľstvo v rámci operácie „Athena II“.

Operácia Aténa II bola spoločnou colnou operáciou zameranou na cezhraničný pohyb hotovosti a iných peňažných prostriedkov, ktoré zločinecké organizácie používali na financovanie svojej trestnej činnosti a legalizáciu príjmov z trestnej činnosti.

Zúčastnili sa na nej colné správy z 19 krajín EÚ a nečlenských krajín EÚ (menovite Alžírska, Maroka, Nórska, Tuniska a USA) spolu s medzinárodnými organizáciami, ako napr. Europol, Interpol a Svetová colná organizácia.

Táto operácia viedla k:
- vydaniu varovaní (správy o ľuďoch, ktorí deklarovali, že cestujú s viac ako 10 000 EUR, ako aj výstrahy o podozrivých pohyboch peňažnej hotovosti);
- vydaniu správ o zaistení (používané na detekciu a zaistenie hotovosti alebo iných finančných prostriedkov presahujúcich sumu 10 000 EUR);
- zaisteniu hotovosti v celkovej výške 5,5 milióna EUR a výstrahám týkajúcim sa hotovosti vo výške 26,5 milióna EUR;
- 110 výstrahám a 128 správam o zaistení, ktorými sa Europol zaoberal, a k vyhľadávaniu v systémoch Europolu, z čoho vyplynuli rôzne prepojenia;
- vytvoreniu štyroch prepojení Europolom, ktoré preukázali, že cez dve krajiny EÚ sa presúvalo obrovské množstvo peňazí v hotovosti.

3.1. Terorizmus

Takmer 10 rokov po útokoch z 11. septembra 2001 v New Yorku terorizmus naďalej predstavuje vážnu hrozbu pre členské štáty EÚ. Extrémistické a teroristické skupiny, ako napr. al-Káida a ďalšie, sú v Európskej únii aktívne a ovplyvňujú životy jej občanov. Boj proti extrémizmu a terorizmu zostáva pre Európsku úniu a Europol naďalej najvyššou prioritou.

Europol pomáha členským štátom pri vykonávaní úspešných vyšetrovaní v tejto oblasti poskytovaním týchto produktov a služieb:
- analýza a analytické produkty, ako napr. správy, hodnotenia hrozieb a chýbajúce prepojenia na prebiehajúce medzinárodné vyšetrovania;
- výmena informácií a prístup k databázam Europolu, systémom výmeny a iným odborným platformám;
- odborné poznatky prostredníctvom mobilnej kancelárie Europolu, ktorá umožňuje poskytovanie pomoci na mieste;
- ďalšie prispôsobené produkty a služby, ako napr. Modus Operandi Monitor, Sieť prvej reakcie, Európska sieť pre likvidáciu vojenských výbušnín a munície, Informačný systém EÚ o bombách a ďalšie;
- publikácia výročnej správy o stave a vývoji terorizmu v EÚ (TE-SAT), ktorej cieľom je uviesť základné fakty a čísla týkajúce sa teroristických útokov a zatknutí v EÚ vrátane nových trendov.

3.1.1. Modus Operandi Monitor

Modus Operandi Monitor je prostriedok na vyhotovenie všeobecného modelu činnosti, ktorým sa priebežne hodnotia teroristické akcie a/alebo vyšetrovania, ktoré majú vplyv na bezpečnostnú situáciu v EÚ, zameraním sa na špecifické prvky spôsobu práce (modus operandi) teroristov. Pridaná hodnota spočíva v tom, že výsledok je prepojený s ďalšími spravodajskými produktmi Europolu a jeho cieľom je poskytnúť príslušným orgánom členských štátov

odborné poznatky a spravodajské informácie v reálnom čase.

3.1.2. Sieť prvej reakcie

Sieť prvej reakcie je nástroj, ktorý vyvinul Europol a ktorý umožňuje orgánom presadzovania práva včas reagovať na teroristické útoky v Európe. Tím protiteroristických expertov Europolu a členských štátov je možné okamžite mobilizovať, aby pomohol postihnutým členským štátom vo všetkých operatívnych a technických záležitostiach. V takýchto prípadoch tento tím bude na zabezpečenie účinnej výmeny informácií so všetkými zúčastnenými stranami využívať operatívne stredisko Europolu. Okrem poskytovania podpory v krízovej situácii sa Sieť prvej reakcie snaží zabezpečiť najlepších expertov na otázky terorizmu, aby poskytli strategické poradenstvo prispôsobené tomu, ako sa vyvíja spôsob uskutočnenia útoku.

© Jean-François Guiot

Policajná operácia UK v oblasti Greater Manchester

V roku 2010 Europol podporil policajnú protiteroristickú jednotku v oblasti Greater Manchester v protiteroristickej operácii v Spojenom kráľovstve. Hlavný podozrivý bol odsúdený na dva roky odňatia slobody po tom, čo bol uznaný vinným v dvoch bodoch obžaloby podľa článku 58 zákona o terorizme týkajúceho sa držby materiálov na teroristické účely.

Europol preskúmal približne 6 000 elektronických dokumentov, ktoré poskytla polícia oblasti Greater Manchester, väčšinou v arabčine, s cieľom identifikovať osoby, ktoré by mohli predstavovať bezpečnostnú hrozbu pre Spojené kráľovstvo. Po počiatočnom posúdení obsahu tímom na kontrolu internetu (Check the Web team) nasledovala na žiadosť polície oblasti Greater Manchester cielenejšia analýza špecifických súborov dokumentov. Počítačové forenzné nástroje, ktoré sa použili na digitálne médiá, umožnili izolovanie príslušných súborov. Krížové kontroly elektronických súborov voči systémom Europolu odhalili tiež prítomnosť teroristického materiálu, ktorý sa predtým použil ako dôkaz na súde.

Práca Europolu viedla k identifikácii extrémistického kazateľa, ktorý bol v centre záujmu iných vyšetrovaní v rámci EÚ. Tím na kontrolu internetu použil materiál, ktorý poskytla polícia oblasti Greater Manchester na analýzu a posúdenie ideológie propagovanej týmto podozrivým. Z výslednej správy tímu Europolu na kontrolu internetu a z hodnotenia hrozieb, ktoré predstavovala táto osoba a jej nasledovníci v Európe, vyplynuli ďalšie prepojenia na prebiehajúce vyšetrovania v členských štátoch.

3.1.3. Európska sieť pre likvidáciu vojenských výbušnín a munície

Európska sieť pre likvidáciu vojenských výbušnín a munície slúži expertom na výmenu poznatkov o likvidácii výbušných materiálov. Sieť prispieva k určeniu najlepších postupov a organizuje školenia v spolupráci s členskými štátmi EÚ a tretími stranami. Stará sa tiež o to, aby jednotky na likvidáciu výbušnej munície držali krok s najnovším vývojom v tejto oblasti. Je otvorená všetkým policajným, vládnym a vojenským útvarom, ktoré sa zaoberajú výbušninami. V rámci siete sa konajú školenia, ako aj mnohé ďalšie aktivity.

3.1.4. Systém EÚ s údajmi o bombách

Systém EÚ s údajmi o bombách (EBDS) poskytuje platformu pre výmenu včasných a relevantných informácií a spravodajských informácií o výbušninách, zápalných a výbušných zariadeniach, ako aj o chemických, biologických, rádiologických a jadrových materiáloch (CBRN). Systém EÚ s údajmi o bombách zahŕňa aj databázu prípadov týkajúcich sa výbušnín a CBRN, ako aj knižnice a fóra expertov.

Systém EÚ s údajmi o bombách bol úspešne zavedený v októbri 2010 po ukončení dvojročného náročného projektu, ktorého cieľom bolo zjednotiť a centralizovať výmenu informácií medzi strediskami systémov s údajmi o bombách v členských štátoch EÚ. Projekt financovala Európska komisia.

3.1.5. Námorné pirátstvo

Od začiatku roku 2010 boli otázky týkajúce sa námorného pirátstva integrované do protiteroristickej oblasti činnosti v Europole. Keďže pirátstvo sa stáva významným problémom, náklady na odvetvie námornej dopravy sa rapídne zvyšujú v dôsledku vyšších poistných sadzieb, nákladov na bezpečnosť a vyšších prevádzkových nákladov na základe dlhších alternatívnych trás. Spravodajské informácie naznačujú, že pirátstvo by sa mohlo spájať s inými kriminálnymi javmi, ako napr. s prevádzačstvom, pašovaním zbraní a drog. Europol si v úzkej spolupráci s Interpolom a s podporou 10 členských štátov EÚ a Eurojustu vymieňa informácie o trestnej činnosti súvisiacej s námorným pirátstvom. Europol sa v rámci zapojenia do tohto fenoménu zameriava na identifikáciu hlavných páchateľov, logistických prostriedkov a finančných tokov spojených s touto trestnou činnosťou.

V novembri 2010 Bezpečnostná rada (BR) OSN v jednohlasne schválenej rezolúcii vyzvala všetkých svojich 192 členských krajín k spolupráci s Europolom a Interpolom v boji proti zločineckým sieťam zúčastňujúcim sa na námornom pirátstve pri pobreží Somálska. Bol to dôležitý krok vpred, lebo medzinárodné orgány presadzovania práva zabezpečujú nevyhnutné spojenie medzi zatýkaním na základe vojenských intervencií a vyšetrovaniami a stíhaním námorných pirátov a pridružených zločineckých sietí.

3.1.6. Databáza v oblasti terorizmu

Europol sa pripravuje na vytvorenie spoločnej databázy v oblasti terorizmu s cieľom modernizovať reakcie EÚ na terorizmus. Tento cieľ sa bude dať dosiahnuť lepším pojatím definície EÚ týkajúcej sa terorizmu, pružnosťou a vhodnými reakciami na potreby členských štátoch a tretích partnerov a sústredením sa na spoločné oblasti záujmu. Celkove sa tento prístup odráža v zlepšeniach každodenného manažmentu vrátane najnovších výsledkov v oblasti vedeckého pokroku, ako je napríklad forenzná analýza, odtlačky prstov a DNA.

Program na sledovanie financovania terorizmu

V nadväznosti na zmluvu medzi EÚ a USA o programe na sledovanie financovania terorizmu (TFTP), ktorá nadobudla účinnosť 1. augusta 2010 ([5]), rozhodujúca úloha Europolu spočíva v overovaní žiadostí USA adresovaných určenému poskytovateľovi (určeným poskytovateľom) finančných správ v rámci Európskej únie. Okrem tejto úlohy overovania Europol vytvoril jediné kontaktné miesto pre svoje analytické pracovné súbory a členské štáty EÚ s cieľom koordinovať všetky výmeny informácií s USA v súvislosti s touto dohodou, čo zahŕňa spontánne poskytovanie informácií a žiadosti USA o vyhľadávanie v rámci programu TFTP. Cieľom tejto novej spolupráce medzi USA a EÚ je identifikovať, skúmať a sledovať teroristické finančné prostriedky.

3.2. Drogy

Drogový fenomén je pre občanov Európy veľkým problémom, pretože má vplyv na kolektívnu aj individuálnu bezpečnosť a ochranu zdravia. Boj proti drogovej trestnej činnosti je od samého začiatku pre Europol prioritou.

3.2.1. Syntetické drogy

Európska únia je významným regiónom nezákonnej výroby syntetických drog, najmä amfetamínu a extázy. Každý rok je odhalených a zlikvidovaných asi 60 až 90 veľkých výrobní. Počas vyšetrovaní v členských štátoch sú často objavené sklady potenciálne nebezpečných prekurzorových chemikálií, ktoré sa používajú pri výrobe drog.

Operatívna podpora Europolu zahŕňa koordináciu a začatie vyšetrovaní trestných činov, ako aj pomoc na mieste orgánom EÚ na presadzovanie práva pri likvidácii nelegálnych výrobní syntetických drog. Experti Europolu poskytujú orgánom presadzovania práva podporu pri bezpečnej likvidácii týchto výrobní drog a pri zhromažďovaní dôkazov. Vykonávajú aj technické skúmania zaistených prispôsobených a priemyselných zariadení z výrobní a skladov drog.

Operácia TEX – iniciatíva Cospol

Europol podporuje skupinu pre syntetické drogy v rámci Cospolu (Komplexné operatívne strategické plánovanie pre políciu) od roku 2005. Vo februári 2010 na základe analýzy Europolu a pokračujúcich vyšetrovaní v niektorých členských štátoch Cospol vybral jedného konkrétneho hlavného podozrivého pre spoločné vyšetrovanie. Europol začal spolu s Belgickom, Nemeckom a Holandskom spoločnú operáciu zameranú na organizovanú zločineckú skupinu, ktorá bola vedená vybraným cieľom s vysokou hodnotou zapojeným do rozsiahlej výroby syntetických drog.

V máji 2010 sa ukázalo, že podozriví boli pripravení začať výrobu syntetických drog v Belgicku. Belgická federálna polícia v Hasselte požiadala Europol o operatívnu a technickú podporu na potenciálnu likvidáciu nelegálnej výrobne.

([5]) Rozhodnutie Rady 2010/412/EÚ z 13. júla 2010 o uzavretí Dohody medzi Európskou úniou a Spojenými štátmi americkými o spracovaní a zasielaní údajov obsiahnutých vo finančných správach z Európskej únie do Spojených štátov amerických na účely Programu na sledovanie financovania terorizmu.

Europol poskytol podporu na mieste a zabezpečil podrobné technické skúmanie a poskytol odborné poznatky. Výsledkom bolo, že hasseltská federálna polícia v úzkej spolupráci s Europolom zlikvidovala veľké sofistikované nelegálne drogové laboratórium, ktoré mohlo vyrobiť stovky kilogramov syntetických drog. Podľa odhadov hodnota takejto produkcie na európskych uliciach bola niekoľko miliónov eur.

V Belgicku bolo zatknutých šesť hlavných podozrivých a zaistené bolo veľké množstvo chemických látok. Holandské justičné orgány v rovnakom čase vykonali domové prehliadky a zabavili viaceré syntetické drogy, kokaín, veľké množstvá peňazí a chemikálií. Prepojenia na iné nelegálne výrobne syntetických drog (napr. v Nemecku a Holandsku) už boli identifikované prostredníctvom Porovnávacieho systému Europolu pre nelegálne laboratóriá.

Europol sa podieľal na tejto úspešnej operácii od samého začiatku vo februári 2010 z hľadiska iniciovania spoločného zamerania na cieľ s vysokou hodnotou. Počas operácie Europol poskytol 13 analytických správ a jednu špeciálnu správu pre vyšetrovateľov. Zabezpečil aj dve operatívne interné stretnutia a poskytol aj technickú podporu na mieste. Výsledkom týchto spoločných aktivít bolo, že hlavní páchatelia boli odsúdení na šesť rokov odňatia slobody.

Likvidácia drogových laboratórií

Porovnávací systém Europolu pre nelegálne laboratóriá (EILCS) obsahuje detailné fotografické a technické informácie o výrobe syntetických drog, skladovaní a skládkach. To umožňuje identifikovať zhodu medzi zaisteným zariadením, materiálov a chemikálií. Okrem toho Systém Europolu pre syntetické drogy (ESDS) obsahuje informácie o spôsobe práce a významných záchytoch. Umožňuje to identifikáciu zhôd medzi záchytmi a pomáha pri profilovaní a zameraní na zločinecké skupiny.

3.2.2. Kokaín

Po kanabise je kokaín teraz druhou najčastejšie užívanou nezákonnou látkou v Európe.

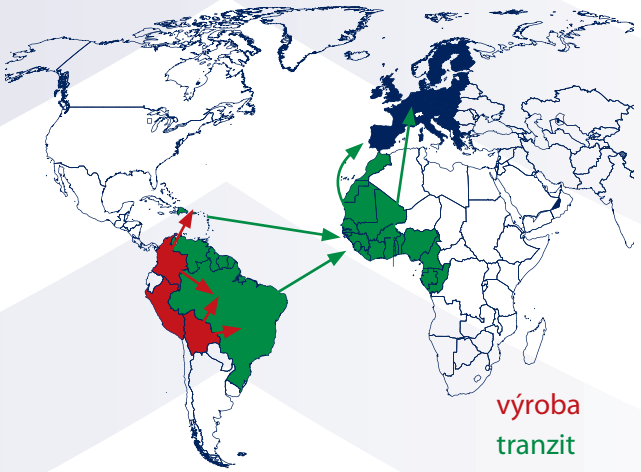
Tri milióny alebo 2,2 % mladých Európanov (vo veku 15 až 34 rokov) uvádza, že užilo kokaín v poslednom roku. Približne 13 miliónov dospelých (vo veku 15 až 64 rokov) užilo vo svojom živote kokaín. Odráža to rýchlo rastúce toky pašovania a rozšírenie užívania kokaínu v Európe. Popri USA Európska únia zostáva druhým najväčším konzumentom kokaínu na svete.

V Europole patria siete organizovanej trestnej činnosti v súvislosti s kokaínom do pôsobnosti vyhradeného projektu zahŕňajúceho analytický pracovný súbor (AWF). Hlavné aktivity projektu zahŕňajú:

- centrálne služby pre rýchle a efektívne spracovanie a analýzu údajov týkajúcich sa zločineckých sietí obchodujúcich s kokaínom;

- šírenie analytických správ na podporu vyšetrovaní, ktoré prebiehajú v členských štátoch;
- napomáhanie pri zriaďovaní paralelných vyšetrovaní a vykonávaní spoločných operácií;
- identifikáciu možností pre vytvorenie spoločných vyšetrovacích tímov;
- poskytovanie taktických a strategických informácií o hlavných podozrivých a spolupáchateľoch;
- sledovanie toku finančných prostriedkov pochádzajúcich z obchodovania s kokaínom a pomoc členským štátom pri zmrazení a konfiškácii týchto nelegálnych príjmov;
- začatie a podporu operatívnej a strategickej spolupráci, ako aj výmenu informácií medzi členskými a nečlenskými krajinami EÚ so zameraním na rozloženie zločineckých sietí.

V rámci tohto projektu Europol prevádzkuje systém Europolu pre logá kokaínu, ktorý pozostáva z databáz obsahujúcich logá kokaínu, razidlá pre kokaín a databázu špeciálnych prostriedkov na utajenie.

Výroba, tranzitné trasy a konečná destinácia kokaínu

Operatívna a technická podpora Estónsku

Nákladná letecká zásielka obsahujúca 217,3 kg kávového prášku dorazila 22. septembra 2010 z Venezuely cez Nemecko do Estónska. Nemecké colné orgány zistili, že zásielka bola pozitívne testovaná na kokaín a v spolupráci s oddelením vyšetrovania estónskej daňovej a colnej správy sa zorganizovala kontrolovaná dodávka.

Europol veľmi rýchlo vypracoval dve veľmi podrobné správy o laboratóriách na konverziu kokaínu, o extrakcii kokaínu a postupoch konverzie používaných chemikáliách a zariadeniach a poskytol informácie o rizikách spojených s extrakciou kokaínu a procesom konverzie. Okrem každodenného kontaktu poskytol ďalšie informácie o odhalených laboratóriách v iných krajinách EÚ, kde sa spracovávali podobné zásielky.

Na základe týchto správ a príslušných odporúčaní a pri následných domových prehliadkach vyšetrovatelia našli a identifikovali zoznam chemikálií používaných na konverziu a čistenie kokaínu.

Celkovo bolo zaistených 48 kg kokaínu a z trestných činov súvisiacich s drogami sú podozriví dvaja estónski občania a dve ďalšie osoby. Ďalší traja podozriví sú vo väzbe na žiadosť prokurátora.

3.2.3. Heroín

Európska únia je významným globálnym spotrebiteľským trhom pre opiáty. Aj keď dopyt a ponuka opiátov, najmä heroínu, je relatívne malá v porovnaní so syntetickými drogami a kanabisom, sociálne, ekonomické a zdravotné problémy spojené s jeho užívaním sú významné a heroín zostáva hlavnou hrozbou pre bezpečnosť a zdravie európskej spoločnosti. Podľa Úradu OSN pre drogy a kriminalitu je každoročne potrebných asi 100 ton heroínu na zásobovanie heroínového trhu EÚ, pričom orgány EÚ na presadzovanie práva zachytia každoročne asi 8 až 15 ton.

Úlohou projektu Europolu týkajúceho sa heroínu je rozložiť zločinecké organizácie zaoberajúce sa výrobou a obchodovaním s heroínom a podporovať členské štáty pri ich vyšetrovaniach v tejto súvislosti. Viaceré úspešné čiastkové projekty pomohli členským štátom dosiahnuť ciele v boji proti tomuto fenoménu.

V roku 2010 Europol podporil vyšetrovania a iniciatívy zamerané na západoafrické skupiny organizovaného zločinu, ktoré pôsobia vo viacerých regiónoch EÚ, a na skupiny obchodujúce s heroínom na balkánskej trase. Europol usporiadal vo svojom sídle v Haagu a v členských štátoch rad operatívnych stretnutí. K produktom poskytnutým v roku 2010 patrí:

- 44 správ o nájdenej zhode;
- 4 analytické správy;
- 2 spravodajské hlásenia.

© Guardia Civil

3.2.4. Kanabis

Kanabis je v celosvetovom meradle najrozšírenejšou drogou, pokiaľ ide o výrobu, nezákonné obchodovanie a spotrebu. Môže mať rôzne formy, napr. rastlinný kanabis (marihuana), kanabisová živica (hašiš) a kanabisový olej. Európska únia je najväčším spotrebiteľským trhom pre kanabis.

Projekt Europolu nazvaný Cannabis sa zrodil v marci 2010 na žiadosť viacerých členských štátov. Cieľom projektu je iniciovať, podporovať a koordinovať spravodajské aspekty vyšetrovaní a súčasne zlepšiť výmenu informácií, poznatkov a skúseností s kanabisom. Projekt Cannabis je rozdelený do dvoch čiastkových projektov zameraných na obchodovanie s kanabisom vo veľkom a na jeho pestovanie a výrobu.

Projekt Cannabis zahŕňa Porovnávací systém Europolu pre pestovanie kanabisu (ECCCS) a systém Europolu pre logá kanabisu (ELSC). Podporuje tiež aktivity Európskej expertnej skupiny pre kanabis (EEGC) a od tejto skupiny sa mu tiež dostáva podpory. Aj keď je to nový projekt, podporil už viaceré operatívne prípady.

3.3. Obchodovanie s ľuďmi

Obchodovanie s ľuďmi (THB) je závažná trestná činnosť ovplyvňujúca všetky členské štáty EÚ. Mužov, ženy a deti každodenne vykorisťujú v celej EÚ tak jednotliví zločinci, ako aj skupiny organizovaného zločinu. Aj keď stanovenie presného rozsahu obchodovania s ľuďmi v EÚ a vo svete v súčasnej dobe nie je možné pre nedostatočne harmonizovaný systém zberu informácií, len v Európe sa počet obetí odhaduje na státisíce. Z informácií poskytnutých Europolu v roku 2010 vyplýva, že takmer každá krajina EÚ je postihnutá touto závažnou trestnou činnosťou buď ako zdrojová, tranzitná, alebo ako cieľová krajina.

V roku 2010 podľa informácií zaznamenaných v systémoch Europolu identifikované obete obchodovania pochádzali hlavne z/zo:

- uzla trestnej činnosti juh – východ;
- uzla trestnej činnosti sever – východ;
- západnej Afriky a
- Ázie.

Aj keď je sexuálne zneužívanie je najčastejšie uvádzanou formou obchodovania s ľuďmi, pracovné vykorisťovanie je tiež bežným javom a zostáva často neodhalené z dôvodu nedostatku všeobecných informácií o tejto oblasti. V roku 2010 sa zistil nový trend, pri ktorom sa s obeťami obchoduje špeciálne na podvodné uplatňovanie nárokov na sociálne dávky a prídavky na deti. Obete tohto trestného činu často vôbec nevedia o tom, že dávky, na ktoré majú nárok, si vlastne uplatňujú obchodníci s ľuďmi.

Aj keď sa mnohé obete v rámci obchodovania s ľuďmi prevážajú cez hranice, a to buď legálne, alebo nelegálne, úrovne interného alebo domáceho obchodovania s ľuďmi sa zvýšili a patrí k tomu obchodovanie s občanmi EÚ v rámci Európskej únie.

Europol pravidelne podáva správy o tomto jave trestnej činnosti s cieľom pomôcť členským štátom identifikovať hrozby, ktoré predstavujú siete obchodníkov s ľuďmi. Europol organizuje tiež operatívne stretnutia, na ktorých sa vyšetrovatelia pravidelne stretávajú, aby si mohli vymieňať operatívne informácie o prebiehajúcich prípadoch.

Europol bol v roku 2010 prítomný v teréne, aby podporil viaceré operácie zamerané na obchodovanie s ľuďmi a:

- poskytol dvakrát operatívnu podporu na mieste prostredníctvom nasadenia mobilnej kancelárie, a tak umožnil vyšetrovateľom prístup k databázam a analytickým nástrojom priamo v rámci operácií;
- aktívne podporil 14 vyšetrovaní obchodovania s ľuďmi;
- poskytol podporu viacerým samostatným vyšetrovaniam, ktoré viedli k potenciálnej identifikácii väčších sietí obchodovania s ľuďmi.

Spoločné vyšetrovacie tímy (JITS)

Na účely ďalšieho zlepšenia policajnej spolupráce možno zriadiť spoločné vyšetrovacie tímy. Tímy pozostávajú z justičných a policajných orgánov prinajmenšom z dvoch členských štátov. Sú na obmedzenú dobu zodpovedné za vykonávanie vyšetrovaní trestných činov týkajúcich sa špecifických záležitostí. Europol a Eurojust sa môžu na práci spoločných vyšetrovacích tímov zúčastniť a koordinovať ju.

V roku 2010 sa Europol zúčastnil na siedmich spoločných vyšetrovacích tímoch, a preto podpísal dohody o JIT so siedmimi členskými štátmi EÚ. Okrem toho sa Europol aktívne podieľal a podporil bez formálnej dohody ešte aj niektoré ďalšie spoločné vyšetrovacie tímy.

Operácia zameraná na obchodovanie s ľuďmi

V novembri 2010 Europol podporil rakúsku a maďarskú políciu pri záchrane obetí obchodovania s ľuďmi na sexuálne účely a napomohol k zatknutiu organizátorov siete obchodovania s ľuďmi.

Päť mladých žien z Maďarska a Rumunska bolo držaných ako sexuálne otrokyne v dome v južnom Maďarsku a vystavených sexuálnemu, fyzickému a psychickému zneužívaniu. Tieto ženy boli následne presťahované do Rakúska, kde boli nútené k prostitúcii a opäť boli zavreté bez kontaktu s priateľmi a rodinou. Boli nútené k sexu s 15 až 20 klientmi denne a bežne ich zneužívali ich únoscovia. Tieto ženy pochádzali z chudobného prostredia a boli „najaté“ na základe falošných sľubov o domácich prácach.

Výsledkom operácie bolo zatknutie hlavného podozrivého, 54-ročného Maďara, a jeho komplicky, 36-ročnej Maďarky maďarskou políciou. Počas domovej prehliadky, polícia zabavila zbrane, značné

© Hungarian Police

množstvo hotovosti, šperky a ďalší majetok v hodnote niekoľko tisíc eur. Okrem toho boli zabavené IT a komunikačné zariadenia spolu s veľkým množstvom dôkazov o trestnej činnosti za posledných 10 rokov.

Europol vyslal svojho experta do terénu, aby koordinoval súbežné operácie v krajine pôvodu aj určenia. Okrem toho Europol poskytol špeciálnu operatívnu analýzu, ktorá pomohla odhaliť medzinárodné prepojenia prostredníctvom krížovej kontroly týkajúcej sa osobných údajov obeti v porovnaní s údajmi, ktoré sa už nachádzali v databázach Europolu, ako aj nájsť prepojenia na ďalšie hlásené prípady. Europol analyzoval tiež informácie z podrobného rozpisu účtov a finančných transakcií získaných v deň uskutočnenia akcie, čo viedlo k ďalším obvineniam podozrivých.

Operácia „Golf“

Dvadsaťosem detí bolo zachránených v rámci veľkej spoločnej operácie pod vedením metropolitnej polície UK a Europolu. Operácia ukončená v októbri 2010 bola súčasťou širšieho vyšetrovania nazvaného Operácia Golf, na ktorej sa zúčastnil spoločný vyšetrovací tím (JIT) metropolitnej polície a rumunskej národnej polície. Cieľom spoločného vyšetrovacieho tímu bol boj proti konkrétnej rumunskej sieti organizovaného zločinu, ktorá obchodovala s deťmi z rómskej komunity a vykorisťovala ich.

© Fotolia

Doteraz vyšetrovanie viedlo k zatknutiu 126 osôb. Trestné činy zahŕňajú: obchodovanie s ľuďmi (vrátane interného obchodovania v Spojenom kráľovstve), legalizácia príjmov z trestnej činnosti, podvody so sociálnymi dávkami, zanedbávanie detí, marenie výkonu spravodlivosti, krádeže a obchodovanie s ukradnutým tovarom. V súčasnosti prebiehajú súdne konania.

Hlavným cieľom operácie bola ochrana potenciálnych detských obetí a prehľadaných bolo 16 adries v Ilforde (Essex).

Nájdené deti boli odvezené do špecializovaného strediska zamestnávajúceho odborníkov na ochranu detí z polície, miestneho úradu a miestnej zdravotníckej organizácie, kde sa každé dieťa podrobilo vyšetreniu. V rámci vyšetrenia sa skúmali životné podmienky detí a zisťovalo, či boli vykorisťované a/alebo zanedbávané.

Europol bol aktívnym členom spoločného vyšetrovacieho tímu a príslušným orgánom poskytoval pomoc:
- poskytol odborné poradenstvo pri zriadení spoločného vyšetrovacieho tímu a plánovaní strategických a operatívnych činností;
- zabezpečil analytickú podporu v priebehu celého vyšetrovania. Jedným z hlavných výsledkov tejto analýzy bola identifikácia a stanovenie priorít týkajúcich sa hlavných cieľov skupiny organizovaného zločinu tak v Rumunsku, ako aj v Spojenom kráľovstve;

- zabezpečil pomoc na mieste prostredníctvom nasadenia mobilnej kancelárie v Spojenom kráľovstve a Rumunsku v štyroch prípadoch, po každý raz sa v reálnom čase vykonávali kontroly v databáze na podporu operácií zhromažďovania spravodajských informácií a donucovacích opatrení britskej a rumunskej polície (prehliadky a zatknutia);
- vypracoval a distribuoval 67 analytických správ;
- identifikoval hlavné prepojenia na ostatné krajiny EÚ, najmä Belgicko a Španielsko.

Kvalita a kvantita analýz, ktoré zabezpečil Europol, boli rozhodujúce pre dosiahnutie pokroku v prípade. V blízkej budúcnosti sa očakáva ďalšia podpora zo strany Europolu.

Využívanie detí obchodníkmi s ľuďmi je teraz zjavné, **slúžia nielen ako prostriedok na zarábanie peňazí, ale aj na sťaženie policajných vyšetrovaní zapojením detí ako podozrivých a svedkov.** Potrebné je prijať ďalšie opatrenia na riešenie prípadov týchto obzvlášť zraniteľných osôb. V mnohých prípadoch boli deti „vyškolené“, aby nespolupracovali s úradmi.

3.4. Sexuálne zneužívanie detí

Výroba a distribúcia nelegálneho obsahu zobrazujúceho sexuálne zneužívanie detí je možná hlavne cez internet. Zdanlivá anonymita, ktorú tento spôsob komunikácie ponúka, sťažuje úspešnú identifikáciu a lokalizáciu páchateľov. Objav nelegálnych materiálov je len časťou, možno začiatkom, vyšetrovania trestnej činnosti páchanej na dieťati. Vypátranie a identifikácia detských obetí je prioritou a ďalšou výzvou pre orgány presadzovania práva.

Web poskytuje platformu aj pre ďalšie trestné činy páchané na deťoch, napr. tzv. online grooming ([6]) detí. Len čo sa materiál s obsahom zneužívania detí dostane na internet, predstavuje neustálu reviktimizáciu zobrazeného dieťaťa.

Súčasné trendy

- Páchatelia sexuálnych trestných činov na deťoch čoraz častejšie využívajú sofistikovaný softvér na ochranu svojej anonymity. Na marenie digitálneho forenzného skúmania zo strany polície používajú techniky online ukladania a pokročilé šifrovacie techniky.
- Páchatelia trestnej činnosti sa podľa všetkého zameriavajú na používanie skrytých kanálov, kde súkromný prístup je umožnený len „vybraným“ osobám. Tento „výber“ je odvodený od množstva a druhu snímok sexuálneho zneužívania, ktoré ich zaujímajú.
- V minulom roku bol hlásený pokles v súvislosti s celosvetovými zločineckými sieťami, ktoré ponúkajú spoplatnené stránky (pay-per-view) sexuálneho zneužívania detí.
- Začali sa objavovať iné javy, napr. tzv. kybersexuálna turistika, keď k zneužívaniu dieťaťa dochádza pred webkamerou po prijatí žiadosti a platby.

([6]) Online grooming označuje správanie dospelého, ktorý navrhne dieťaťu, ktoré nedosiahlo legálny vek dovoleného pohlavného styku, stretnutie na účely vykonávania sexuálnych praktík s dieťaťom.

- Páchatelia sexuálnych trestných činov na deťoch cestujú alebo sa presťahujú do konkrétnych krajín, kde deti ponúkajú ich rodiny alebo sprostredkovatelia na účely vykorisťovania a na výrobu materiálov s obsahom zneužívania detí.
- Stáva sa, že materiály s obsahom zneužívania detí si dospievajúci alebo deti, ktoré podceňujú riziká distribúcie ich súborov s ich fotografiami alebo videonahrávkami, pripravujú sami. Niekedy ich presvedčia alebo nútia do výroby takéhoto materiálu páchatelia sexuálnych trestných činov na deťoch prostredníctvom online groomingu.
- Zaznamenali sa aj trendy v súvislosti s tzv. online groomingom a zasielaním správ so sexuálnym obsahom mladým ľuďom, ktorí používajú mobilné telefóny a multimediálne zariadenia (tzv. „sexting“).

V roku 2001 bol vytvorený špeciálny analytický pracovný súbor na prevenciu aktivít zločineckých sietí zaoberajúcich sa výrobou, predajom a rozširovaním materiálov s obsahom sexuálneho zneužívania detí a súvisiacich zločinov a boj proti nim. Doteraz Europol distribuoval tisíce súborov spravodajských informácií a analytických správ orgánom presadzovania práva, ktoré umožňujú identifikáciu viac ako 2 000 páchateľov sexuálnych trestných činov na deťoch a identifikáciu zodpovedajúceho počet obetí. Europol podporuje tiež členské štáty pri súdnom vyšetrovaní kópií digitálneho materiálu zhabaného policajnými orgánmi.

Operácia „Comfort“ (Komfort)

Na začiatku roka 2010 holandská národná polícia dostala informácie a údaje od holandskej webhostingovej spoločnosti, že jeden zo serverov jeho zákazníkov bol napadnutý hackermi. Hackeri umiestnil na tento napadnutý webový server „nástenku“ s materiálom s obsahom zneužívania detí. Spoločnosť uložila protokolové súbory tohto servera vrátane nájdeného materiálu s obsahom zneužívania detí a poslala ho holandskej národnej polícii.

Holandsko poslalo informácie o trestnom čine do databáz Europolu. Europol tieto informácie analyzoval a analytické správy distribuoval do všetkých postihnutých krajín. V procese analýzy bolo identifikovaných 3 931 cieľov v rámci EÚ a 6 041 mimo EÚ.

Operácia „Venice Carnival“ (Benátsky karneval)

Operácia „Venice carnival“ prebiehala v rokoch 2009 až 2010. Talianska polícia pre poštu a komunikácie a Europol odhalila zločineckú skupinu, ktorá inštalovala škodlivý softvér na nechránené webové servery podnikov na online distribúciu šokujúcich materiálov s obsahom sexuálneho zneužívania detí.

Talianska polícia bola prvýkrát upozornená na trestnú činnosť potom, ako babička, ktorá nevinne surfovala na internete s cieľom kúpiť darčeky pre svoje vnúčatá, klikla na odkaz na internetový obchod a zistila, že bola presmerovaná na stránku s obsahom zneužívania detí. Okamžite informovala políciu, ktorá začiatkom roku 2009 začala pravidelne monitorovať činnosť nelegálnych internetových stránok, ktoré podľa všetkého boli umiestnené na talianskom internetovom serveri.

Po ďalšej analýze sa zistilo, že predmetný internetový server, rovnako ako mnoho ďalších po celom svete, bol úmyselne napadnutý škodlivým softvérom. Tento škodlivý softvér využívali zločinecké skupiny na napadnutie internetových serverov a automatické presmerovanie nevinných užívateľov internetu na nezákonné webové stránky, na ktorých sa nachádzal materiál s obsahom zneužívania detí.

Talianska polícia poskytla spravodajské informácie o identifikovaných infikovaných webových stránkach a Europol ich poslal všetkým orgánom EÚ na presadzovanie práva, ako aj krajinám a orgánom, s ktorými Europol spolupracuje. Ďalšie vyšetrovania ukázali, že legitímni vlastníci dotknutých webových serverov nevedeli o tomto probléme a neboli aktívne zapojení do trestnej činnosti. Štúdie potvrdili, že ich servery boli napadnuté v dôsledku nedostatočného zabezpečenia internetu.

Zločinecká skupina zodpovedná za škodlivý softvér pochádzala z východnej Európy a mala spolupracovníkov po celom svete. Predpokladá sa, že vyrábali vlastné materiály s obsahom zneužívania detí, ktoré sa potom komerčne distribuovali prostredníctvom zabezpečených a anonymných webových stránok. Talianska polícia pre poštu a komunikácie v spolupráci s Europolom vypracovala stratégie na sledovanie „peňažnej stopy" a odhalila zákazníkov a konečných užívateľov nelegálnych materiálov.

Výsledkom tejto operácie bolo „vyčistenie" viac ako 1 000 internetových serverov na celom svete v spolupráci s vlastníkmi serverov, čím sa značne obmedzili možnosti pre občanov EÚ na objavenie takýchto nelegálnych zdrojov na internete. Komplexné vyšetrovanie na identifikáciu výrobcov a s nimi spojených kriminálnych živlov stále prebieha.

Projekt HAVEN – zastavenie Európanov zneužívajúcich obete v každom štáte

Projekt HAVEN (Halting Europeans abusing victims in every nation) koordinuje spoločné úsilie EÚ pri riešení trestných činov sexuálneho zneužívania detí, ktorých sa dopúšťajú Európania mimo svojich krajín pôvodu alebo trvalého pobytu. Tento projekt bude zahŕňať koordináciu medzinárodných operácií, ktoré uskutočňujú európske orgány presadzovania práva. V dlhodobom horizonte by sa mali zaviesť preventívne opatrenia, napr. trvalé hlásenia alebo systém varovania na účely vysledovania páchateľov sexuálnych trestných činov na deťoch, obmedzenie ich nezákonných aktivít a na samotnú ochranu detí.

Projekt týkajúci sa materiálov s obsahom zneužívania detí na internete

Projekt so zameraním na internetový materiál s obsahom zneužívania detí iniciatívy Cospol (Circamp) podporuje používanie filtračnej technológie v členských štátoch EÚ, ktorá blokuje prístup užívateľov ku komerčným internetovým stránkam s obsahom zneužívania detí. V rámci projektu sa úspešne zaviedol a distribuoval filter na zabránenie šíreniu obsahu zneužívania detí. Filter je v súčasnosti zavedený v Dánsku, vo Fínsku, na Malte, v Taliansku, Nórsku, Švédsku a Spojenom kráľovstve. Údaje pochádzajúce z blokovanej aktivity filtrov členských štátov sa posielajú Europolu na účely analýzy.

Projekt „Funnel Web“

Projekt nazvaný „Funnel Web“ (Záchytná sieť) sa zaoberá žiadosťami od registrovaných osôb na webových stránkach, ktoré sú nesprávne uvedené na čiernej listine filtra Circamp v členských štátoch uvedených vyššie. Europol v spolupráci s Circamp vytvoril mechanizmus podávania správ pre majiteľov blokovaných domén. Cieľom tohto systému je sústrediť sťažnosti a žiadosti o revíziu statusov domén na zaručenie, aby sa tieto žiadosti dali spracovať vo všetkých krajinách, kde je doména uvedená na čiernej listine.

Europol sprostredkuje kontakty medzi majiteľmi domén a príslušnými orgánmi presadzovania práva. Rozhodnutie o prípadných právnych dôsledkoch na základe revízie žiadostí je však na uvážení členských štátov.

Európska finančná koalícia

Cieľom Európskej finančnej koalície (EFC) je zastaviť finančné zisky z predaja obsahu so zobrazovaním sexuálneho zneužívania detí. V rámci tejto iniciatívy významné finančné, internetové a technologické spoločnosti spojili svoje sily s Europolom, európskymi policajnými orgánmi, Európskou komisiou a špecializovanými mimovládnymi organizáciami na ochranu detí na účely sledovania, zastavenia a konfiškácie obchodných ziskov osôb, ktoré profitujú z distribúcie obscénnych obrázkov. Od začiatku roka 2011 bude Europol koordinovať a predsedať riadiacej skupine koalície.

3.5. Organizované nelegálne prist'ahovalectvo

Skupiny organizovaného zločinu sprostredkujúce nelegálne prisťahovalectvo vytvárajú spravidla voľné siete menších skupín a väčšina z nich má etnické alebo iné kultúrne väzby na nelegálnych prisťahovalcov, ktorým sprostredkujú príchod do krajiny. Zapojené skupiny organizovaného zločinu vykazujú vysoký stupeň flexibility a schopnosti spolupracovať cez hranice bez ohľadu na etnické rozdiely – a to aj v oblastiach s tradičnými etnickými konfliktami. Organizátori nelegálneho prisťahovalectva rýchlo odhalia a využijú jednotlivé zmeny v spoločnosti, napr. taktiku v oblasti presadzovania práva a zmeny v právnych predpisoch alebo nariadeniach, ako aj otvorenie nových alebo lacnejších dopravných trás alebo nových hraničných prechodov.

Europol poskytuje analytickú podporu členským štátom EÚ v boji proti organizovanému nelegálnemu prisťahovalectvu. Zločinecké siete zapojené do organizovania nelegálneho prisťahovalectva sa niekedy podieľajú aj na trestnej činnosti v iných oblastiach, ako napr. falšovanie cestovných dokladov, pašovanie drog, legalizácia príjmov z trestnej činnosti, obchodovanie s ľuďmi a podobne.

© Claudia Conrad

Europol rozdelil tento analytický projekt na čiastkové projekty zamerané na špecifické skupiny organizovaného zločinu, štátne príslušnosti, spôsob práce alebo zemepisné oblasti. V roku 2010 bolo sedem aktívnych podprojektov zameraných na organizované nelegálne prisťahovalectvo z Vietnamu, Iraku, Afganistanu, Iránu, južnej Ázie, severnej Afriky a na výrobu a distribúciu falšovaných dokumentov. Od augusta 2010 sa Europol podieľal aj na vytvorení spoločného vyšetrovacieho tímu pre účelové manželstvá zriadeného v rámci tohto analytického projektu.

V priebehu minulého roka Europol podporil šesť veľkých európskych operácií zameraných na zločinecké siete organizujúce nelegálne prisťahovalectvo, čo viedlo k zatknutiu viac ako 80 organizátorov nelegálneho prisťahovalectva. Operatívne činnosti boli koordinované na poradách, ktoré organizoval a sprostredkoval Europol. Počas operácií bol tím AWF prítomný v operatívnych koordinačných centrách a poskytoval podporu prostredníctvom technických odborných znalostí a nasadenia mobilnej kancelárie. Počas fáz vyšetrovania sa pracovníci Europolu zameriavali na operatívne analýzy a v mnohých prípadoch na zistené prepojenia s inými vyšetrovania EÚ. Výsledky analýz boli oznámené prostredníctvom takmer 150 správ.

Pojem „organizované nelegálne prisťahovalectvo“ zahŕňa celý rad rôznych závažných trestných činov. Všetky sú zamerané na pomoc na účely zisku pri vstupe do krajiny alebo pobyte v nej v rozpore s právnymi predpismi krajiny. Organizované nelegálne prisťahovalectvo teda zahŕňa výrobu a získavanie falšovaných cestovných dokladov a povolení získaných na základe falošných dôvodov a zabezpečenie tajnej prepravy alebo inej pomoci na účely nelegálneho vstupu alebo pobytu – často v spojení s radom ďalších trestných činov.

Operácia „Ile Fantastique“ (Čarovný ostrov)

Toto celoeurópske vyšetrovanie trvalo 14 mesiacov. Vyšetrovania boli zamerané na podozrivých, ktorí pašovali nelegálnych migrantov najmä z Vietnamu do EÚ. Migranti dostali plnú „garanciu“ príchodu.

Cena za celú garantovanú cestu bola až 10 000 EUR a mohla trvať od niekoľkých dní až po niekoľko týždňov. Rodiny migrantov na financovanie cesty často predali svoje domy a majetok, čo viedlo k značnému zadlženiu.

Jeden zo spôsobov práce tejto siete spočíval v zabezpečení cestovných dokladov a platných víz pre migrantov, ktoré boli vydané na základe falošných dôvodov za pomoci skorumpovaných konzulárnych úradníkov. Len čo migranti prišli do Európy cestovné doklady odovzdali späť zločineckej sieti.

Vďaka spoločnej podpore Europolu a Eurojustu, anglickej, francúzskej, nemeckej a maďarskej polície bolo v júni 2010 zatknutých 31 podozrivých organizátorov nelegálneho prisťahovalectva. Počas operácie bolo prehľadaných 42 objektov. Pri domových prehliadkach bolo nájdených spolu 66 migrantov z Vietnamu.

Experti Europolu boli prítomní v koordinačnom centre, aby poskytovali technické odborné znalosti a podporu pri operatívnej analýze. Počas fázy vyšetrovania Europol pripravil spravodajské správy a umožnil výmenu informácií. Europol v úzkej spolupráci s národnými expertmi odhalil nové kriminálne prepojenia.

Operácia „Alcazar“

V júni 2010, Europol podporil francúzsku, nemeckú a španielsku políciu pri zatýkaní 18 osôb podozrivých z organizácie nelegálneho prisťahovalectva do EÚ. Vyšetrovatelia preskúmali 15 objektov, zatkli ľudí pochádzajúcich najmä z indického subkontinentu a tiež aj jedného štátneho príslušníka Maroka. Pri domových prehliadkach sa našli a zaistili kópie pasov a tiež aj sedem zbraní.

Nelegálni migranti prišli do EÚ na špeciálne pravé cestovné doklady vystavené na iné osoby s 90-dňovým vízom platným pre pracovné účely. Len čo sa migranti dostali do Európy, cestovné doklady vrátili organizátorom, aby ich mohli znovu použiť.

Suma (náklady a finančný zisk) na francúzskej strane vyšetrovania presahovala viac ako 1 milión EUR. Za celú cestu migranti zaplatili 13 000 až 15 000 EUR na dospelého a asi 8 000 až 10 500 EUR za dieťa.

Počas vyšetrovania experti Europolu poskytovali technické odborné poznatky a podporu pri operatívnej analýze a pripravili spravodajské správy a umožnili výmenu spravodajských informácií.

3.6. Falšovanie eura

Europol má mandát na prevenciu a boj proti falšovaniu peňazí, najmä eur, a plní úlohu ústredného úradu pre boj proti falšovaniu eura. Toto právne postavenie oprávňuje Europol, aby vystupoval ako celosvetové kontaktné miesto pre boj proti falšovaniu eura.

Operácia „Seaweed“ (Morské riasy)

V júni 2010 na predmestí Borris-in-Ossory, 125 km od Dublinu, úrad írskej polície (Garda) pre vyšetrovanie podvodov našiel bývalú betonárku mimo vidieckej cesty, v ktorej sa nachádzal veľký sklad, silo a viaceré 40-stopové prívesy. Jeden vonkajší sklad mala prenajatá podozrivá osoba, ktorá namontovala prenosnú kabínu ako kanceláriu. Pod ňou bol špeciálne vybudovaný bunker pozostávajúci z dvoch spojených kontajnerov plne vybavených na použitie ako falšovateľská tlačiarenská dielňa. Prístup k tomuto bunkru bol cez skrytý prechod pod kobercom v kancelárii. V bunkri sa nachádzalo vysoko špecializované tlačiarenské zariadenie.

Zamestnanci Europolu sa pripojili k forenznému tímu úradu Garda a poskytovali technickú podporu. Razie boli zamerané na sofistikovaný projekt falšovania meny, prvý svojho druhu a rozsahu, ktorý bol odhalený v Írsku. Europol sa na tejto operácii zúčastnil s mobilnou kanceláriu pôsobiacou na mieste, forenzným zariadením (UV svetlo, mobilné telefonické skenery a ďalšie zariadenia) a využíval sa aj ako platforma na výmenu informácií medzi írskymi orgánmi a orgánmi presadzovania práva ostatných členských štátov. Počas tejto operácie boli zatknutí štyria muži. Ak by túto zločineckú skupinu polícia neodhalila, mohla zaplaviť trh miliónmi falšovaných bankoviek (eur, libier, amerických dolárov a iných mien). Europol sa zúčastnil na dvoch operatívnych stretnutiach a poskytol podporu na mieste prostredníctvom mobilnej kancelárie a forenzného súboru nástrojov (UFED).

Operácia „Thessaloniki“ (Solún)

Vo februári 2010 bezpečnostné oddelenie polície v meste Thessaloniki (Solún) zatklo štyroch vedúcich členov organizovanej zločineckej skupiny zodpovednej za rozsiahlu distribúciu a pašovanie falšovaných eurobankoviek v Grécku.

Skupina bola zložená zo štátnych príslušníkov Grécka, ktorí udržiavali kontakty so skupinami organizovaného zločinu v Ruskej federácii, Bulharsku a ďalších krajinách. Podozriví boli zapojení aj do organizovania nelegálneho prisťahovalectva do Európskej únie. Medzinárodná policajná spolupráca koordinovaná Europolom sa začala v polovici roku 2007, keď asi 70 000 EUR vo falšovaných 100 EUR a 200 EUR bankovkách bolo zaistených v malom meste Šachty v južnom Rusku. Orgány EÚ na presadzovanie práva informovali o tomto kanáli distribúcie falšovaných eurobankoviek ruské orgány a podporovali grécke vyšetrovanie.

Pri vyšetrovaní sa polícia zamerala na grécke mesto Thessaloniki, kde zločinci pôsobili ako sprostredkovatelia falšovateľov z bulharského mesta Plovdiv. Tlačiarenská dielňa – hlavný zdroj falzifikátov – bola zlikvidovaná spoločným vyšetrovacím tímom bulharských a španielskych orgánov presadzovania práva podporovaných Eurojustom a koordinovaných Europolom.

Europol úzko spolupracuje s členskými štátmi Európskej únie, Európskou centrálnou bankou, Európskou komisiou, Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), Interpolom a ďalšími partnermi.

Pri plnení tejto úlohy ústredného úradu Europol poskytuje členským štátom EÚ a ďalším partnerom širokú škálu produktov a služieb. Europol aktívne podporuje orgány presadzovania práva zhromažďovaním, analyzovaním, šírením a sprostredkovaním výmeny spravodajských informácií o trestných činoch, ako aj poskytovaním ďalších odborných poznatkov a znalostí na podporu vyšetrovaní.

Operácia „Most“

V apríli 2010 bolo v meste Lublin zatknutých 14 osôb. Podozriví boli členmi veľkej poľskej siete, ktorá v EÚ distribuovala falšované 50 a 100-eurové bankovky. Výsledkom trojročného vyšetrovania v Taliansku, Poľsku a Španielsku koordinovaného a podporovaného Europolom bola razia, na ktorej sa zúčastnilo viac ako 120 policajtov. Dvaja pracovníci Europolu poskytovali podporu na mieste prostredníctvom mobilnej kancelárie Europolu. Europol poskytol Poľsku viaceré správy z operatívnej analýzy vrátane dôležitej a rozsiahlej analytickej správy o sociálnej sieti.

Celé vyšetrovanie operácie Most sa týkalo niekoľkých pobočiek poľskej skupiny organizovaného zločinu, ktoré pôsobia v rôznych krajinách EÚ. Celkovo bolo v rámci operácie Most zatknutých viac ako 80 zločincov.

Europol bol do tohto vyšetrovania zapojený od júna 2008 a poskytoval podporu z analytického, logistického aj finančného hľadiska. Europol koordinoval aj medzinárodnú spoluprácu medzi Nemeckom, Talianskom, Poľskom a Španielskom a poskytoval aj poradenstvo a školenia. V rámci tohto vyšetrovania bolo v Europole a členských štátoch EÚ usporiadaných niekoľko operatívnych stretnutí. Operatívna pomoc bola v rámci vyšetrovaní poskytnutá dvakrát vrátane nasadenia mobilnej kancelárie. Operácia bola považovaná za veľký úspech, pretože viedla k rozloženiu nebezpečnej veľkej zločineckej skupiny podieľajúcej sa na rozsiahlej distribúcii falšovaných eurobankoviek.

© Europol

Patrí k tomu aj účasť na spoločných vyšetrovacích tímoch, poskytnutie finančnej pomoci a na požiadanie pomoc na mieste. Okrem toho Europol poskytuje orgánom presadzovania práva forenznú podporu. V rámci forenznej podpory sa určuje pôvod materiálov a zariadení používaných pri výrobe falzifikátov. Europol navyše poskytuje technickú podporu a školenia o taktických a technických otázkach týkajúcich sa ochrany eura pred falšovaním.

Europol je zapojený do všetkých významných vyšetrovaní falšovania eura v EÚ. V roku 2010 Europol poskytol účinnú podporu v 838 prípadoch v oblasti falšovania eura a podvodov týkajúcich sa platobných kariet, ktorá vyvrcholila likvidáciou piatich najväčších tlačiarenských dielní. Výsledkom vyšetrovaní falzifikátov eura, ktoré Europol finančne podporil, bolo zaistenie falzifikátov v hodnote viac ako 6 miliónov EUR a 70 zatknutí.

Likvidácia falšovateľskej tlačiarenskej dielne v Bulharsku

V októbri 2010 boli počas špeciálnej policajnej operácie, ktorú vykonávali bulharské orgány, zatknutí traja podozriví a zlikvidovaná bola ilegálna tlačiarenská dielňa. Ilegálna tlačiarenská dielňa bola vybavená týmito nástrojmi na výrobu falšovaných peňazí:

- ofsetová tlačiareň Heidelberg a zariadenie na termotlač (na výrobu hologramových štítkov);
- priemyselná rezačka na rezanie papiera;
- stroj na počítanie bankoviek;
- UV lampy, ďalšie dôležité zariadenia a základné materiály na výrobu.

Europol poskytol v prípade tejto operácie operatívnu analýzu na mieste a technickú podporu prostredníctvom svojej mobilnej kancelárie. Experti Europolu vykonali technickú analýzu zaistených strojov, našli viditeľné aj fluorescenčné zobrazenia bankoviek v hodnote 100 EUR na gumovom poťahu ofsetovej tlačiarne. Z týchto zistení jasne vyplynulo, že stroj bol používaný na výrobu falšovaných eurobankoviek.

3.7. Podvody týkajúce sa platobných kariet

Podvody týkajúce sa platobných kariet sú čoraz väčším globálnym problémom, ktorý v rámci Európskej únie spôsobuje obrovské finančné straty. Tieto straty zároveň vytvárajú aktíva pre skupiny organizovaného zločinu a ich nelegálne príjmy sa investujú do rozvoja ďalších foriem trestnej činnosti.

Pri výmene spravodajských informácií o tomto druhu podvodov je pre Europol zásadné, že podporuje činnosti v oblasti vyšetrovania, ktoré slúžia na ochranu trhu EÚ a jej zákazníkov nielen v EÚ, ale aj na celom svete.

Europol pripravuje analytické správy a hodnotenia hrozieb v oblasti podvodov týkajúcich sa platobných kariet a aktivít skupín organizovaného zločinu v tejto oblasti. Keďže podvody týkajúce sa platobných kariet sú cezhraničným fenoménom, na účely umožnenia spolupráce na úrovni EÚ sa použili spoločné vyšetrovacie tímy.

Najvyššie cenené produkty Europolu

Webová stránka Informačného strediska pre trestnú činnosť vo finančnej oblasti
Spravodajstvo o falšovaných menách
Katalóg Europolu pre logá extázy
Správa o situácii v oblasti falšovania eura
Spravodajské oznamy týkajúce sa podvodov v oblasti bezhotovostných platieb
Spoločná správa EMCDDA a Europolu o nových psychoaktívnych látkach

Zdroj: Prieskum medzi klientmi Europolu

Prostredníctvom svojich správ o podvodoch týkajúcich sa platobných kariet Europol oznamuje informácie o nových trendoch v kriminálnych technikách a spôsobe práce vyšetrovateľov v členských štátoch a spolupracujúcich krajinách.

Hodnotenie hrozieb v oblasti podvodov týkajúcich sa platobných kariet v Európskej únii

V roku 2010 Europol vypracoval hodnotenie hrozieb v oblasti podvodov týkajúcich sa platobných kariet v Európskej únii, ktoré bude uverejnené v roku 2011. V správe sa uvádza súčasný stav a budúce trendy v trestnej činnosti v súvislosti s platobnými kartami a transakciami s nimi.

Takéto hodnotenie bolo vypracované po prvýkrát. Doteraz neboli uverejnené žiadne čísla a konkrétny spôsob práce, takže orgány presadzovania práva a subjekty prijímajúce rozhodnutia nemali celkový obraz. Odvetvie uznajúc nárast problému s kartami sa rozhodlo spojiť úsilie a poskytlo Europolu veľmi citlivé údaje na účely analýzy, ktoré viedli k vypracovaniu hodnotenia hrozieb.

Cieľom hodnotenia hrozieb je poskytnúť odporúčania na protiopatrenia a konkrétne kroky, ktoré by sa mali prijať na národnej a európskej úrovni na zníženie úrovne podvodov. Súčasná situácia a nelegálne príjmy zločincov, ktoré presahujú sumu 1 500 000 000 EUR, si vyžadujú naliehavé a spoločné opatrenia.

V roku 2010 Europol zriadil **sieť forenzných odborníkov**, ktorá má na zodpovednosti skúmanie zariadení na tzv. skimming. Sieť umožňuje medzinárodnú spoluprácu v boji proti podvodom s platobnými kartami z technického hľadiska.

Mobilné pracovisko a mobilný forenzný súbor nástrojov (vrátane čítačky kariet, univerzálneho forenzného zariadenia na extrakciu (Universal Forensic Extraction Device, UFED) a databázy na kontrolu kariet) prinášajú pridanú hodnotu na mieste pri podpore úkonov v rámci vyšetrovania. Čítačka kariet dokáže prečítať údaje z magnetického prúžku a čipu originálnej alebo falšovanej platobnej karty. V roku 2010 členské štáty poslali zaistené karty Europolu, aby z nich extrahoval údaje. Alternatívne sa čítačka kariet môže použiť priamo v rámci policajnej razie na rovnaký účel. Údaje možno získať z mobilného telefónu za pomoci zariadenia UFED a dve úspešné operácie boli podporované týmto spôsobom, keďže zariadenie sa začalo používať v septembri 2010. Databáza na kontrolu kariet generuje informácie o vydavateľovi karty a v Europole sa bežne používa.

Výsledkom spolupráce medzi Europolom a súkromným sektorom je vytvorenie **databázy na overovanie kariet (Card checker)** v Europole, ktorá obsahuje globálne informácie o vydavateľoch platobných kariet (AMEX, VISA, MasterCard a palivových platobných kariet).

V roku 2010 Europol podporil viaceré vyšetrovania orgánov EÚ na presadzovanie práva týkajúce sa prekazenia činnosti medzinárodných podvodníkov v oblasti platobných kariet. Europol sa sústredil na najnebezpečnejšie skupiny organizovanej trestnej činnosti, ktoré vyrábajú a používajú nelegálne zariadenia na kopírovanie, falšovanie a zneužívanie platobných kariet. Na základe účinnej cezhraničnej spolupráce niektoré dielne na výrobu zariadení na tzv. skimming a globálne siete pašovania zariadení, údajov z kariet a peňazí boli zlikvidované.

© Fotolia

Skimming: kopírovanie magnetického prúžku platobných kariet – bez vedomia alebo súhlasu držiteľa platobnej karty – obvykle k nemu dochádza pri používaní platobnej karty držiteľom karty v originálnom bankomate alebo na termináli v mieste predaja. Údaje sa potom prepíšu (klonujú) na nové karty, ktoré sa používajú na nelegálny výber hotovosti obvykle mimo krajiny bydliska držiteľa karty.

Operácia „Godfather“ (Krstný otec)

V prípade tejto operácie Europol podporoval spoluprácu medzi orgánmi presadzovania práva z Belgicka, Holandska, Nemecka, Rumunska, Švédska a Talianska, vďaka ktorej sa zlikvidovali dielne na nelegálne zariadenia na tzv. skimming v Rumunsku a zatkli členovia zločineckého gangu. Zločinecká sieť uskutočňovala skimming kariet a nelegálne vyberala hotovosť. Zaistené zariadenia na skimming boli vybavené na montáž na mnohé rôzne typy ATM (bankomatov) používaných po celom svete. V januári 2010 sa uskutočnila konečná razia s 31 domovými prehliadkami v Bukurešti. Stovky falšovaných platobných kariet, nespracované kartové údaje, zariadenia na skimming, elektronické zariadenia (mikrokamery, PIN pady) a nástroje používané na výrobu falzifikátov platobných kariet boli tiež zaistené. Europol poskytol Rumunsku viaceré analytické správy a analýzu softvéru na skimming. Nasledujúce mesiace po uskutočnení razie v Bukurešti útoky vo forme skimmingu prestali.

Operácia „Lottery“ (Lotéria)

Organizovaná zločinecká skupina pôsobila vo Francúzsku, Taliansku, Rumunsku a Španielsku a zneužívala údaje k platobných kartám, ktoré boli odcudzené na internete. V krátkej dobe straty v dôsledku činnosti zločincov dosiahli 400 000 EUR. Europol podporoval medzinárodnú operáciu viac než rok, spočiatku prípravou viacerých analytických správ, z ktorých vyplýval medzinárodný rozmer prípadu.

Potom bolo v októbri 2010 nasadené mobilné pracovisko, databázy a technické zariadenia Europolu v operatívnom stredisku v Rumunsku, ktoré bolo zriadené na pomoc pri konečnej razii. Okrem toho sa používal mobilný forenzný súbor nástrojov na získanie informácií a okamžité preverenie s databázami Europolu. Agenti orgánov presadzovania práva uskutočnili 17 domových prehliadok a 22 pohovorov s podozrivými a vo Francúzsku a Rumunsku bolo vydaných 16 zatykačov. Operácia ochránila trh EÚ pred ďalšími útokmi tejto skupiny.

Europol odporúča jednoduché kroky na zabránenie tomu, aby ste sa stali obeťou skimmingu

Chráňte svoj PIN kód. Vždy **zakryte klávesnicu** rukou a telom tak, aby nikto nevidel, ako zadávate PIN. Neposkytnite svoj PIN nikomu (ani keď sa predstaví ako policajt alebo zástupca banky).

Dávajte pozor na ostatných okolo vás. Ak sa niekto sa chová podozrivo, alebo sa cítite nepríjemne, vyberte si iné zariadenie.

Stojte blízko bankomatu.

Ak si všimnete **niečo neobvyklé** v súvislosti s bankomatom, nepoužite ho a oznámte to okamžite banke alebo polícii.

Majte sa na pozore. Ak sa niekto na vás tlačí alebo vás sleduje, zrušte transakciu a choďte k inému zariadeniu.

3.8. Trestná činnosť s využitím špičkovej technológie

Stredisko pre trestnú činnosť s využitím špičkovej technológie v Europole poskytuje podporu členským štátom v boji proti všeobecnej počítačovej kriminalite. Stredisko pripravuje európsku platformu, aby slúžila potrebám členských štátov v tejto dôležitej novej oblasti trestnej činnosti.

3.8.1. Počítačová kriminalita

V roku 2010 pokračoval nárast škodlivých aktivít na internete. Útokmi na služby na internete, napríklad prostredníctvom malvéru (škodlivý softvér), sú koncoví užívatelia čoraz zraniteľnejší voči hackerom. Zároveň tieňová ekonomika, kde počítačoví zločinci obchodujú s nezákonne získanými informáciami, schopnosťami a nástrojmi naďalej prekvitá.

© Fotolia

Digitálna tieňová ekonomika, v ktorej sú údaje nezákonným tovarom, je teraz sofistikovaná a sebestačná. Ukradnuté osobné a finančné údaje majú konkrétnu finančnú hodnotu. Prináša to rad nových trestných činov, napr. phishing, pharming, šírenie malvéru a hacking podnikových databáz, ktoré sú podporované rozvinutou infraštruktúrou tvorcov škodlivých kódov, špeciálnych poskytovateľov webhostingu a jednotlivcami, ktorí si môžu prenajať siete mnohých tisícov napadnutých počítačov na vykonávanie automatizovaných útokov.

Prostredníctvom špecializovaného analytického pracovného súboru sa Europol podieľa na cezhraničných operáciách týkajúcich sa útokov škodlivým softvérom na finančné inštitúcie. V tejto chvíli prebiehajú mnohé prípady a Europol ich podporuje. Očakáva sa, že táto činnosť povedie k spoločným akciám v budúcom roku.

Rastúca hrozba počítačovej kriminality v EÚ viedla k tomu, že počítačová kriminalita je teraz prioritou vnútornej bezpečnostnej stratégie EÚ, a teda aj Europolu.

V roku 2010 boli v Europole zavedené digitálne forenzné nástroje, nástroje v oblasti výskumu a vývoja a s novými technickými zdrojmi sa očakáva ich nárast v nasledujúcom roku.

Europol nedávno vypracoval a poskytol tri nové vzdelávacie kurzy v oblasti vyšetrovaní počítačovej kriminality pre špecializovaných policajtov krajín EÚ a pristupujúcich krajín.

V roku 2010 vedúci útvarov počítačovej kriminality, Európska komisia a Eurojust zriadili v Europole Európsku pracovnú skupinu pre počítačovú kriminalitu (EUCTF) s cieľom vytvoriť platformu pre riadiacich pracovníkov vo vyšetrovaniach a stíhaniach v oblasti počítačovej kriminality. Pracovná skupina EUCTF bude pomáhať pri príprave a podpore harmonizovaného prístupu EÚ k boju proti počítačovej kriminalite a riešiť problémy spôsobené používaním počítačovej technológie na páchanie trestných činov. Europol pokračuje tiež v zlepšovaní vzťahov a spolupráce so súkromným sektorom a akademickou obcou, pretože zohrávajú významnú úlohu v oblasti počítačovej kriminality a na podporu tohto procesu spolupráce sa bude rozvíjať výskum a budú sa zavádzať nové stratégie.

V rámci Štokholmského programu, ktorého cieľom je vytvorenie jednotného priestoru spravodlivosti a bezpečnosti pre 500 miliónov občanov Európskej únie, bol Europol vyzvaný, aby urýchlil strategickú analýzu počítačovej kriminality. Dohodli sa niektoré závery a iniciatívy na efektívne stanovenie spoločnej stratégie boja proti počítačovej kriminalite. Bude sa uskutočňovať spôsobom vhodným pre viacnásobné trestné činy spáchané týmito spôsobmi: zobrazovanie sexuálneho násilia a sexuálneho zneužívania detí, teroristické aktivity, útoky na elektronické siete, podvody, krádež identity a pod.

Ako príspevok k strategickému plánovaniu Európskeho strediska počítačovej kriminality Europol vypracoval iOCTA – hodnotenie hrozieb organizovanej trestnej činnosti prostredníctvom internetu, ktoré bude uverejnené v roku 2011.

3.8.2. Platforma Europolu pre počítačovú kriminalitu

Platforma pre počítačovú kriminalitu, ktorá sa v súčasnosti zavádza v Europole, spočíva na troch pilieroch:

- online systém nahlasovania internetovej kriminality (I-CROS): Je to európska centrála v sieti národných online miest v členských štátoch a tretích stranách Europolu, kde možno nahlásiť a pozdvihnúť na európsku úroveň v prípade potreby všetky trestné činy zaznamenané na internete.
- špeciálny analytický pracovný súbor Europolu zameraný na internet a organizovaný zločin založený na informačných a komunikačných technológiách zameraný na finančný zisk: Dôraz sa kladie na identifikáciu a napokon rozloženie skupín aktívnych v oblasti počítačovej kriminality. Počítačová kriminalita je spravidla zameraná na útoky na počítačové systémy a siete. Konkrétnejšie, páchané trestné činy zahŕňajú prípravu škodlivého sofvéru, hacking, krádež identity a komplikované útoky zamerané na phishing a elektronický obchod.

Analytický pracovný súbor je jednou z odpovedí na žiadosť členských štátov EÚ o pomoc v boji proti počítačovej kriminalite na medzinárodnej úrovni.

- platforma pre internetové forenzné odborné poznatky (I-FOREX): Pozostáva zo služby založenej na portáli a zahŕňa všetky informácie, ktoré nesúvisia s osobnými/operatívnymi údajmi, ktoré v skutočnosti sú súčasťou dvoch vyššie uvedených pilierov. Informácie obsiahnuté v I-FOREX sa budú prevažne týkať najlepších postupov a vzdelávania polície a pomôžu vyšetrovateľom udržiavať úroveň svojich technických zručností v súlade s aktuálnym vývojom.

3.9. Trestná činnosť v oblasti práv duševného vlastníctva

Porušenie práv duševného vlastníctva sa týka porušenia dvoch hlavných kategórií uznaných a chránených práv. Prvá z nich sa týka priemyselného vlastníctva, ktoré zahŕňa rôzne oblasti, ako napr. rozlišujúce znaky (ochranné známky), patenty, dizajny a modely (falšovanie). Druhá sa týka autorských práv literárnych a umeleckých diel, ako napr. filmy, hudobné diela a softvérové programy (pirátstvo). Falšovanie je trestný čin, ktorý sa spája s porušením priemyselného vlastníctva, zatiaľ čo pirátstvo je trestný čin spojený s porušovaním autorských práv.

Pirátska skupina

Belgická federálna justičná polícia – Bruselská jednotka pre počítačovú kriminalitu – viedla medzinárodné vyšetrovanie siete filmového pirátstva. V septembri 2010 koordinovaná spolupráca Europolu a Eurojustu viedla k zatknutiu 15 osôb a zaisteniu 49 počítačových serverov v 12 krajinách EÚ a jednej krajine mimo EÚ. Straty priemyselného odvetvia na základe pirátskej činnosti tejto zločineckej skupiny sa odhadujú približne na 30 miliónov EUR ročne.

Stredisko Europolu pre trestnú činnosť s využitím špičkovej technológie a analytický tím zorganizovali operatívne stretnutia v Europole, aby stanovili najlepšiu stratégiu. V tejto vysoko technickej oblasti bolo nevyhnutné chrániť digitálne dôkazy, ktoré boli uložené na serveroch a pevných diskoch, takže simultánna akcia bola kľúčovým faktorom v tejto úspešnej operácii. V deň, keď prebiehala akcia, styční pracovníci z 13 zúčastnených krajín, využívali operatívne stredisko Europolu na výmenu informácií v reálnom čase počas razie.

Podľa najnovších údajov v roku 2009 bolo zaistených colnými orgánmi na hraniciach EÚ 118 miliónov falšovaných a pirátskych výrobkov, na ktoré sa vzťahovalo 43 500 prípadov ([7]). V týchto údajoch nie sú zohľadnené „záchyty v rámci EÚ“ alebo vyšetrovania vykonané inými orgánmi presadzovania práva, napr. policajné a colné orgány. Okrem toho nezahŕňajú odhalenie falšovaných výrobkov vyrobených v rámci EÚ. Európske stredisko pre monitorovanie falšovania a pirátstva bolo zriadené s cieľom zlepšiť kvalitu dostupných informácií a štatistických údajov o falšovaní a pirátstve na vnútornom trhu EÚ ([8]).

([7]) Údaje uverejnené GR Európskej komisie pre dane a colnú úniu, 7. júla 2009.

([8]) http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/observatory/index_en.htm

Falšovanie sa už viac neobmedzuje len na luxusné výrobky. Teraz je globálnym problémom, ktorý postihuje všetky typy tovaru vrátane širokej škály komodít, počnúc cigaretami po oblečenie a doplnky, ale aj výrobky, ktoré by mohli mať vplyv na zdravie a bezpečnosť, ako napr. elektronické zariadenia, nápoje, potraviny a lieky.

Falšovanie a pirátstvo môže spoločnosti, ekonomike a spotrebiteľom spôsobovať vážne škody. Ovplyvňuje legitímne podnikanie znižovaním predaja a príjmu a následne ovplyvňuje inovácie, investície a prostriedky vyhradené na výskum a vývoj. Podporuje nekalú súťaž, pretože falšovatelia nie sú zaťažení právnymi predpismi, nariadeniami, pravidlami, daňami a poplatkami, ktorými sa legitímne podniky musia riadiť. Výsledkom je vplyv na zamestnanosť a ochudobnenie štátnych rozpočtov o dane a príjem zo spotrebnej dane. Čo je možno vážnejšie, falšovanie môže predstavovať významné zdravotné a bezpečnostné riziko pre spotrebiteľov, najmä preto, lebo sa falšujú také výrobky, ako napr. elektronické zariadenia, nápoje, potraviny, lieky a hračky.

Falšované pesticídy

Prípad z roku 2010 sa týkal nezákonnej výroby, distribúcie a dodávok falšovaných a potenciálne nebezpečných chemikálií, ktoré boli určené na ošetrenie potravín a pôdy a na iné poľnohospodárske účely. Na základe tohto vyšetrovania nemecké orgány zaistili 28 ton falšovaných pesticídov, ktoré by mohli mať zhubný vplyv na verejné zdravie. Záchyt nasledoval po upozornení zo strany Europolu založenom na spravodajských informáciách z predchádzajúcich prípadov v iných členských štátoch a postihnutých držiteľov licencií na chemikálie. Europol poskytol analytické správy a usporiadal operatívne stretnutia s príslušnými krajinami.

Vo výstrahe, ktorú Europol vydal, sa uvádzali aj informácie pre orgány presadzovania práva o rizikách súvisiacich s manipuláciou s týmto typom výrobku, keďže „bod vzplanutia“ falšovaných chemikálií bol len 24 °C.

Zo spravodajských informácií a dôkazov, ktoré zhromaždil Europol, vyplýva, že skupiny organizovaného zločinu sa účinne zapájajú do nezákonného obchodovania s falšovanými komoditami a v menšej miere do pirátskej činnosti. Obrovské množstvo finančných prostriedkov získaných ich nezákonnými aktivitami spolu s nízkou úrovňou sankcií alebo efektívneho stíhania v tejto oblasti umožnilo zločineckým organizáciám nadobudnúť značné zisky, ktoré zase slúžia na podporu inej trestnej činnosti, ku ktorej môže patriť prepojenie na nelegálne prisťahovalectvo, legalizácia príjmov z trestnej činnosti, pašovanie, obchodovanie s drogami a korupcia.

Falšované elektrické nástroje

Táto operácia bola zameraná na taliansku sieť organizovaného zločinu, ktorá obchodovala s nebezpečným falšovaným tovarom, napr. elektrickými nástrojmi a generátormi.

V máji 2010 orgány presadzovania práva zo siedmich členských štátov EÚ spolu s Europolom a Eurojustom uskutočnili veľký zásah proti tejto zločineckej sieti.

Úrad prokuratúry boja proti mafii v Neapole koordinoval operáciu, ktorá viedla k zatknutiu 9 osôb políciou Guardia di Finanza a zaisteniu materiálov a majetku v hodnote viac ako 16 miliónov EUR. Táto operácia bola posledná zo série zásahov na základe rozsiahleho vyšetrovania, ktoré prebiehalo dva roky. V rámci predchádzajúcich zásahov, keď sa prehľadalo 143 skladov v Belgicku, Francúzsku a Nemecku, bolo zatknutých 60 osôb a zaistených bolo 800 ton falšovaných výrobkov v hodnote 12 miliónov EUR. Na tomto vyšetrovaní so zapojením viacerých orgánov sa celkove podieľalo 20 štátov EÚ a tri štáty mimo EÚ.

3.10. Podvody v EÚ s DPH

Podvody typu MTIC (chýbajúci obchodný článok v rámci Spoločenstva) je forma sofistikovaných organizovaných daňových podvodov, na ktorých sa podieľajú kriminálne živly, pričom napádajú systémy dane z pridanej hodnoty (DPH), členských štátov EÚ. Základný model nadnárodného podvodu s DPH v rámci Spoločenstva zahŕňa najmenej dva členské štáty.

Podvody typu MTIC uskutočňujú organizované kriminálne živly, ktoré vytvoria štruktúru prepojených firiem a jednotlivcov, pričom súčasne využívajú jednotlivé špecifiká vnútroštátnych daňových systémov na maskovanie skutočných prepojení medzi účastníkmi. Osoby zapojené do systémov podvodov s DPH, ktoré spočiatku nesú zodpovednosť za škodu na dani – tzv. chýbajúci obchodníci – vystupujú len krátku dobu, niekedy len týždne a potom sa stratia.

Európska komisia odhaduje, že podvody s DPH stoja členské štáty asi 60 miliárd EUR ročne. Cezhraničné alebo nadnárodné podvody s DPH však ovplyvňujú nielen hospodárske a finančné záujmy Európskej únie, ale majú vplyv aj na zákonné obchodovanie, čo zase môže mať negatívny vplyv na úroveň zamestnanosti. Okrem toho sa zo ziskov z podvodov s DPH môžu financovať ďalšie druhy trestnej činnosti, napr. pašovanie cigariet a obchodovanie s drogami. Systémy sú založené buď na virtuálnych, alebo na skutočných transakciách v rámci „kolotoča“, kde sa ten istý „tovar“ predá a ešte viackrát opätovne predá. Všeobecne sa to označuje ako kolotočové podvody s DPH.

Tradičný tovar, keď dochádza k podvodom typu MTIC, zahŕňajúci také komodity ako mobilné telefóny, počítačové čipy alebo drahé kovy, nie je jediným problémom. Zaznamenala sa nepochybná zmena smerom k podvodom typu MTIC v súvislosti so službami, lebo podvodníci prejavili záujem o nehmotné položky a rozšírili svoje trestné aktivity na trhy v oblasti životného prostredia a energetiky.

Najväčšie podvody s DPH boli zistené pri obchodovaní s emisnými kvótami alebo európskymi emisnými kvótami (EUA). Europol odhaduje, že strata v dôsledku podvodov s emisnými kvótami od júna 2008 do decembra 2009 dosiahla výšku približne 5 miliárd EUR. Na základe toho sa v Europole pripravil špeciálny projekt na koordináciu vyšetrovaní trestných činov vykonávaných členskými štátmi a aby slúžil ako platforma pre rýchlu výmenu spravodajských informácií týkajúcich sa tejto obchodnej aktivity.

Projekt Europolu v oblasti analýzy podvodov typu chýbajúceho obchodníka rámci Spoločenstva (MTIC) je jedinou databázou na úrovni EÚ na uchovávanie informácií o trestných činoch týkajúcich sa MTIC, a preto sa stala hlavným zdrojom referencií v prípade operácií presadzovania práva. Poznatky a údaje uchovávané v rámci Europolu umožňujú vypracovať spoľahlivý obraz o tejto oblasti trestnej činnosti a identifikovať najvýznamnejšie kriminálne ciele. Europol sa stal centrom excelentnosti boja proti cezhraničným podvodom typu MTIC a súvisiacim trestným činom.

Operácia „Blue sky“ (Modrá obloha)

© Guardia Civil

V marci roku 2010 policajti španielskej polície Guardia Civil zatkli páchateľov a prehľadali priestory piatich zdanlivo nezávislých zločineckých skupín rozsiahlo zapojených do podvodu s emisnými kreditmi. Od apríla do novembra 2009 vyniesli podvody v Španielsku týmto gangom 50 miliónov EUR. Deväť osôb bolo zatknutých a prehľadaných bolo 14 spoločností v Madride, Marbelle, Barcelone a Valladolide, kde boli zabavené peniaze, počítačový hardvér a dokumenty.

Čoskoro potom, ako bol prípad oznámený Europolu, bola vypracovaná analytická správa, v ktorej sa identifikoval španielsky „chýbajúci obchodný článok“. Táto spoločnosť bola súčasťou medzinárodnej skupiny prepojenej s niekoľkými podvodnými reťazcami typu MTIC, ktorých trestné činy sa vyšetrovali v iných členských štátoch EÚ. V analytických správach Europolu boli uvedené tiež podrobnosti o všetkých príslušných účtoch európskych emisných kvót z registrov členských štátov doplnené o všetky súvisiace údaje o transakciách nadobúdania a dodávania samotných EUA. Na základe toho španielski vyšetrovatelia získali potrebné informácie, na ktoré priestory sa majú v deň zásahu zamerať a prehľadať ich.

V priebehu operatívnej fázy Europol nasadil na pomoc vyšetrovateľom aj mobilné pracovisko. Vyšetrovateľom to umožnilo preveriť „v reálnom čase“ v databázach Europolu informácie o spoločnostiach a jednotlivcoch, ktorí mali byť zapletení do podvodov.

Europol poskytuje podporu Úradu pre technickú pomoc a výmenu informácií (TAIEX), ktorý riadi Európska komisia, organizovaním seminárov s cieľom posilniť skúsenosti a osvedčené postupy medzi policajtmi a prokurátormi z členských štátov EÚ a susedných krajín. Spolupráca s tretími krajinami je nevyhnutná v boji proti podvodom s DPH, pretože podvodníci často perú svoje neoprávnené zisky mimo EÚ.

3.11. Legalizácia príjmov z trestnej činnosti

Europol podporuje členské štáty v oblasti prevencie a boja proti trestnej činnosti, legalizácii príjmov z trestnej činnosti, najmä pokiaľ ide o analýzu podozrivých transakcií a iné finančné spravodajské informácie.

Úrad Europolu pre zisky z trestnej činnosti (ECAB) pomáha vyšetrovateľom členských štátov v oblasti financií sledovať príjmy z trestnej činnosti, keď boli finančné prostriedky ukryté mimo hranice jurisdikcie vyšetrovateľov, ale v rámci Európskej únie.

Operácia „Shovel“ (Lopata)

Operácia „Shovel“ bola zameraná na aktivity extrémne násilnej skupiny organizovaného zločinu so základňou v Írsku, ktorá sa zaoberala obchodovaním s drogami a zbraňami v rámci celej Európy. Europol pomáhal Írsku, Spojenému kráľovstvu, Španielsku a Belgicku pri odhaľovaní príjmov z trestnej činnosti tejto skupiny a pomáhal postihnutým členským štátom rozložiť ich siete na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti.

Analýza, ktorú poskytol Europol, pomohla tiež identifikovať nových ľudí spojených so skupinou organizovaného zločinu. V priebehu roku 2010 sa získali nové dôkazy a aj keď sa hlavné obchodné a podnikateľské činnosti skupiny podľa všetkého premiestnili do Španielska, významní členovia pokračovali v trestnej činnosti v iných krajinách EÚ.

V marci 2010 sa v sídle Europolu konalo operatívne stretnutie na naplánovanie začatia rozsiahlej operácie po celom Írsku, Španielsku a Spojenom kráľovstve. Po tejto porade nasledovala v apríli koordinačná porada v Eurojuste so zástupcami z poverených justičných orgánov. Operácia sa uskutočnila v máji 2010. Okrem viacerých analytických správ vypracovaných Europolom, ktoré boli zamerané na jednotlivé úlohy v rámci zločineckej skupiny, ako aj na majetok, ktorý majú k dispozícii v EÚ, USA a Ázii, Europol poskytol účinnú podporu v deň zásahu tým, že súčasne nasadil tri mobilné pracoviská v Írsku, Španielsku a Spojenom kráľovstve. Mobilné pracoviská sa použili ako virtuálne operatívne miestnosti umožňujúce vyšetrovateľom zabezpečenú výmenu spravodajských informácií v reálnom čase.

Prostredníctvom kanálov Europolu sa vymenilo viac ako 600 informácií. Zástupcovia zo zúčastnených krajín boli prítomní na mieste. Zapojených bolo viac ako 700 vyšetrovateľov a zatknutých bolo 38 osôb v troch krajinách popri mnohých uskutočnených domových prehliadkach. Prebieha forenzná analýza počítačov, notebookov, palmtopov a iných elektronických prístrojov a zaistený materiál posudzujú vyšetrovacie tímy členských štátov.

Europol hostí stály sekretariát **Camdenskej medziagentúrnej siete pre vyhľadávanie majetku (CARIN)**, čo je neformálna sieť expertov z oblasti justície a presadzovania práva na spätné získavanie majetku. Sieť CARIN má v súčasnosti 55 registrovaných členských jurisdikcií vrátane všetkých 27 členských štátov EÚ a 9 medzinárodných organizácií. Z každej jurisdikcie bol nominovaný jeden kontakt z oblasti presadzovania práva a jeden z oblasti justície, aby pomáhali v rámci cezhraničnej spolupráce pri sledovaní, zmrazení, zaistení a konfiškácii majetku z trestnej činnosti. Tieto kontakty pomáhajú nielen so všeobecnými otázkami týkajúcimi sa spätného získavania majetku v ich vlastných jurisdikciách, ale poskytujú aj operatívnu podporu dostupnými legálnymi cestami.

Operácia „Dracula“ (Drakula)

Táto operácia bola zameraná na rumunské skupiny organizovaného zločinu pôsobiace v niekoľkých krajinách EÚ – okrem iného v Dánsku, Francúzsku, Nemecku, Rakúsku, Španielsku, Švédsku, Taliansku – tiež aj na Novom Zélande, vo Švajčiarsku a USA. Podľa rumunského riaditeľstva pre vyšetrovanie organizovanej trestnej činnosti a terorizmu (DIICOT) tento zločinecký gang fungoval od roku 2006, riadil podvodné ponuky na internete. Zločinecké siete boli zapojené do mnohých trestných činností vrátane okrem iného: podvodného predaja neexistujúceho tovaru zákazníkom prostredníctvom spoof webových stránok, legitímnych eBay alebo iných stránok pre aukcie, phishingu, používania falošných dokladov totožnosti na otvorenie bankových účtov v zahraničí, používania falošných kreditných kariet v online pokeri. Na získanie finančných prostriedkov od obetí sa využívali služby spoločností Western Union a MoneyGram a zločinci to doplnili tým, že si sami otvorili bankové účty. Identifikovaných bolo viac ako 800 obetí a náklady tohto trestného činu sa odhadujú na takmer 1 milión EUR.

Išlo o spoločnú operáciu českej, francúzskej, rumunskej polície a polície USA a hlavné zásahy a zatýkania sa uskutočnili v Rumunsku. Do Českej republiky bolo vyslané mobilné pracovisko a experti Europolu. Po prvýkrát sa na podporu tejto operácie použilo satelitné mobilné pracovisko Europolu. V Českej republike bolo nasadených na zásahy viac ako 150 policajtov, uskutočnili desiatky domových prehliadok, celkovo zaistili 31 podozrivých osôb.

Na základe operatívnej pomoci Europolu na mieste sa zistilo osem zhôd pri vyhľadávaní v informačnom systéme Europolu a v indexovom systéme. Českej polícii bola poskytnutá špeciálna spravodajská správa, ktorá slúžila ako doplnkový dôkaz pri žiadosti súdu, aby rozhodol o väzbe jedného z podozrivých.

4. Dosah Europolu

4.1. Orgány presadzovania práva v členských štátoch EÚ

Europol má živé spojenie 24 hodín denne a 7 dní v týždni s národnými jednotkami Europolu sídliacimi v 27 členských štátoch EÚ. Táto neustála výmena informácií a poznatkov týkajúcich sa trestnej činnosti je možná vďaka styčným úradom nachádzajúcim sa v sídle Europolu. Je to zásadný a efektívny spôsob udržiavania kontaktu a poskytovania podpory asi 2 miliónom príslušníkov orgánov EÚ na presadzovanie práva a, čo je najdôležitejšie, všetkým zainteresovaným vyšetrovateľom, pre ktorých operácie by mohla byť prínosná podpora Europolu.

Po tom, ako Dánsko postupne uzavrelo všetky svoje dvojstranné styčné úrady v EÚ, sa v roku 2010 rozhodlo sústrediť svoju spoluprácu v oblasti presadzovania práva prostredníctvom dánskeho styčného úradu Europolu.

Národné jednotky Europolu a počet príslušníkov v príslušných orgánoch presadzovania práva v členských štátoch EÚ

4.2. Externá spolupráca Europolu

Europol spolupracuje s viacerými partnermi v EÚ a s tretími krajinami a organizáciami. Výmena informácií s týmito partnermi prebieha na základe dohôd o spolupráci. Charakter spolupráce s tretími stranami určujú dva typy dohôd. Strategické dohody umožňujú, aby si obe zúčastnené strany vymieňali všetky informácie s výnimkou osobných údajov, zatiaľ čo operačné dohody umožňujú aj výmenu osobných údajov.

Europol umožňuje veľmi dôležitú spoluprácu medzi orgánmi presadzovania práva v EÚ a krajinách mimo EÚ a ďalšími partnerskými agentúrami a inštitúciami EÚ.

Europol v súčasnosti spolupracuje so 17 krajinami mimo EÚ, deviatimi inštitúciami a orgánmi v EÚ a tromi ďalšími medzinárodnými organizáciami vrátane Interpolu, ktorý figuruje v mnohých aspektoch operatívnej práce Europolu.

Tak ako v predchádzajúcich rokoch Europol pokračoval v úzkej spolupráci s ostatnými inštitúciami EÚ, ktoré pôsobia v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V roku 2010 Europol predsedal spolupráci medzi agentúrami SVV, funkcia predsedajúceho sa priraďuje na základe rotačného systému. V tejto funkcii riaditeľ Europolu usporiadal v Europole 26. novembra 2010 každoročné zasadnutie vedúcich agentúr SVV za prítomnosti inštitúcií CEPOL, EMCDDA, Eurojust, FRA, Frontex, Sitcen a zástupcov z Európskej komisie, sekretariátu Rady a belgického a maďarského predsedníctva. Vedúci agentúr sa sústredili na zlepšenie spolupráce medzi agentúrami po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy a zahrnuli témy, ako napr. demokratická kontrola a rozpočtové záležitosti.

Spolupráca medzi agentúrami dostala v roku 2010 nový impulz na základe žiadosti švédskeho predsedníctva. Žiadosť sa týkala organizácií CEPOL, Eurojust, Europol a Frontex, aby spoločne uskutočnili hodnotenie svojej prebiehajúcej spolupráce a aby navrhli konkrétne opatrenia na ďalšie zlepšenie spolupráce. Obe správy boli predložené Stálemu výboru pre vnútornú bezpečnosť (COSI) a po ich schválení prebieha teraz realizácia. Ukončenie sa očakáva koncom roka 2011. Návrhy sa vzťahujú na dvojstrannú aj na viacstrannú spoluprácu a zahŕňajú otázky spoločného záujmu, ako napr. spolupráca v oblasti operatívnych záležitostí, riadení a vonkajších vzťahov, výskumu a vývoja, vzdelávania a informovanosti.

Zriadenie výboru COSI tiež podporilo kontakty a operatívnu koordináciu medzi agentúrami SVV Európskej únie. Výbor COSI pripravil kombinovaný dokument „Stav vnútornej bezpečnosti v EÚ“, ktorý sa zakladal na troch strategických dokumentoch: Hodnotení hrozieb organizovaného zločinu (OCTA) a správe o stave a vývoji terorizmu v EÚ (TE-SAT), ktoré pripravil Europol, a ročnej analýze rizík (ARA), ktoré pripravila agentúra Frontex. Predpokladá sa, že takéto spoločné hodnotenie hrozieb je nevyhnutné pre spoľahlivejšiu koordináciu medzi príslušnými agentúrami.

© Fotolia

5. Ďalší pokrok

5.1. Stratégia a ciele

Europol sa nachádza v zásadnom bode svojho vývoja a je pripravený zaujať svoje miesto ako ústredný subjekt na poli presadzovania práva EÚ. V najbližšej budúcnosti stratégia Europolu bude referenčným rámcom pre jeho každodenné činnosti s cieľom zabezpečiť najlepšiu podporu pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva EÚ.

© Európska komisia

V nadväznosti na svoju ambicióznu stratégiu Europol bude naďalej riešiť najdôležitejšie úlohy, ale využije tiež všetky možnosti na dosiahnutie ďalšieho pokroku a poskytovanie skutočných prínosov. Europol sa riadi touto stratégiou na plánovanej ceste k plneniu svojich hlavných cieľov a poskytuje jedinečný súbor operatívnych služieb pre EÚ v troch hlavných oblastiach činnosti, a to:

- **fungovať ako hlavné stredisko podpory EÚ pri operáciách v oblasti presadzovania práva**
  Na maximalizáciu operatívnej hodnoty informácií, ktoré uchováva Europol a na zefektívnenie poskytovania analýz a iných operatívnych služieb bude potrebné zvýšiť úsilie. Europol zaujíma vedúcu úlohu pri vytváraní efektívnejšej spolupráce medzi orgánmi a partnermi v oblasti presadzovania práva vrátane Eurojustu a Interpolu.

- **stať sa centrálou pre informácie o trestnej činnosti Európskej únie**
  Nevyhnutná je koordinácia medzi členskými štátmi pri identifikácii spoločných chýbajúcich informácií a pri identifikácii priorít pri vyšetrovaní najvýznamnejších kriminálnych cieľov a v budúcnosti bude ešte posilnená. Jedinečné schopnosti Europolu umožňujú, aby sa rozvíjal ako centrálny „generátor informácií“ v EÚ na riešenie týchto záležitostí a aby vybudoval informačnú platformu, ktorá umožní efektívnejšiu operatívnu reakciu na významné bezpečnostné hrozby. Ďalší vývoj Sieťovej aplikácie Europolu na zabezpečenú výmenu informácií prispeje k tomu, aby sa Europol dostal bližšie k „prvej línii“ v oblasti presadzovania práva.

- **ďalej sa rozvíjať ako stredisko EÚ pre oblasť presadzovania práva**
  Europol je priekopníkom v oblasti nových technológií založených na inováciách a najlepších postupoch, ako aj v poskytovaní kvalitných školení v špeciálnych oblastiach, ako napr. falšovanie eura, terorizmus a likvidácia drogových laboratórií. Zameriame sa na všetky medzery v znalostiach a odborných poznatkoch rozvíjaním najlepších postupov a informovaním o nich a poskytovaním pomoci členským štátom prostredníctvom podpory, poradenstva a výskumu v oblasti vzdelávania, technickej podpory, prevencie kriminality, technických a forenzných metód a analýz a vyšetrovacích postupov.

5.2. Pohľad do budúcnosti

Europol nadobudol lepšiu pozíciu na scéne EÚ čiastočne vďaka Lisabonskej zmluve, novému právnemu postaveniu (rozhodnutie Rady o Europole) a vďaka svojej novej stratégii a zlepšeným schopnostiam. Všetky tieto zmeny prispeli k tomu, že z Europolu sa stal jedinečný partner pre spoluprácu orgánmi EÚ na presadzovanie práva a významný prispievateľ k rozhodovacieho procesu EÚ.

Demokratická kontrola je ďalšou témou, ktorý má veľký význam pre Europol. V roku 2011 možno vidieť ďalšie zlepšenie v tejto oblasti, ktoré sa začalo na základe oznámenia Európskej komisie z roku 2010 ([9]). Medzi jeho hlavné plány patrí zriadenie stáleho spoločného medziparlamentného fóra, ktoré by pozostávalo z národných parlamentov a výborov Európskeho parlamentu zodpovedných za policajné záležitosti. Komisia sa tiež usiluje o zvýšenie

([9]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o postupoch kontroly činností Europolu Európskym parlamentom, na ktorej sa zúčastňujú národné parlamenty (KOM (2010) 776 v konečnom znení).

transparentnosti Europolu posilnením komunikácie s Európskym parlamentom (EP) a národnými parlamentmi a zabezpečením, aby im Europol pravidelne poskytoval príslušné produkty. Diskusia vo Výbore pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci (LIBE) o viacročnej stratégii Europolu a o jeho ročnom pracovnom programe by bola ďalším prvkom tohto nového prístupu. Študijná cesta výboru LIBE do ústredia Europolu, ktorá sa konala v júni 2010, môže už slúžiť ako praktický príklad posilnenia demokratickej zodpovednosti a transparentnosti Europolu. Takéto študijné návštevy sa považujú za dôležitý nástroj pri vysvetľovaní a propagovaní potenciálu Europolu, zameraní na jeho operatívne nástroje, spravodajské analýzy a prepracovaný systém ochrany údajov.

Cieľom Europolu ako vedúcej agentúry EÚ v oblasti presadzovania práva je ísť ďalej a nachádzať ďalšie možnosti ako zefektívniť boj proti organizovanému zločinu a terorizmu. Takéto nové možnosti už boli identifikované a patrí k nim napríklad:

- pripraviť právne predpisy EÚ o počítačovej kriminalite na umožnenie efektívnejších vyšetrovaní podporených centralizovanými odbornými poznatkami a zdrojmi EÚ, ktoré sa napríklad nachádzajú v Europole;
- zlepšiť analýzu financovania terorizmu s programom EÚ, ktorý zvyšuje pridanú hodnotu v oblasti presadzovania práva, pri súčasnom zabezpečení zachovania noriem EÚ týkajúcich sa ochrany údajov;
- preskúmať možnosti lepšej spolupráce so súkromným sektorom tak, aby sme mohli lepšie využívať odborné znalosti o takých otázkach ako počítačová kriminalita, legalizácia príjmov z trestnej činnosti a trestná činnosť v oblasti práv duševného vlastníctva;
- mobilizovať orgány presadzovania práva v celej EÚ, aby komplexne riešili spoločné problémy.

Nehľadiac na tieto nové možnosti postupu prvoradým cieľom Europolu zostáva podporovať orgány EÚ na presadzovanie práva, a to predovšetkým zastaviť a rozložiť skupiny závažnej organizovanej trestnej činnosti a teroristické skupiny. Táto priorita sa nezmenila a nezmení sa ani v budúcnosti, orgány presadzovania práva ako celok však potrebujú pokračovať v inováciách postupov, nástrojov a taktík, aby držali krok s globálnym vývojom a boli pred zločincami o krok vpred.

© Európska komisia

Vzhľadom na čoraz väčšiu sofistikovanosť trestnej činnosti by každé samostatné miestne alebo aj vnútroštátne úsilie v boji proti organizovanému zločinu a medzinárodnému terorizmu bolo odsúdené na neúspech. Europol spolu s členskými štátmi EÚ a partnerskými organizáciami bude preto zohrávať čoraz významnejšiu úlohu pri zabezpečovaní vnútornej bezpečnosti EÚ. Silnejší Europol znamená vyššiu úspešnosť pri vyšetrovaniach a lepšiu ochranu občanov EÚ pred hrozbami závažnej medzinárodnej trestnej činnosti a terorizmu.

Prehľad o Europole – Všeobecná správa o činnosti Europolu
Európsky policajný úrad
Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2012 – 60 s. – 21 x 29,7 cm

ISSN 1681-1550
ISBN 978-92-95078-18-5
doi:10.2813/28899

QL-AB-11-001-SK-N

Úrad pre publikácie